

ELOFIZETES

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
 6-hasábos petty sor egyszer 20 fillér,
 minden következőnél 16 fillér.

Helyi petty sorra 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. ■
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Péntek, szeptember 29.

Mai számunk főbb közleményei:

- A miniszterelnök ünnepeltetése.
- Fordulat készül a politikában.
- Tisza István gróf aradi beszámolója.
- Zucker Henriket felmentették.
- Válasz Vámbéry Arminnak.
- Ellopott negyedmillió hagyaték.
- Tettenért felelőség.
- A szerelmes hölgy merénylete.
- Az olasz-török konfliktus.
- Tarkaságok.

A nemzet ítélete.

Arad, szeptember 28.

Az ellenzéki kis töredék, amely verejtékes harcot kezdett a meg gondolatlan könnyelműséggel elszalajtott hatalom visszaszerzéséért, az unalomig hangoztatja, hogy ki kell kérni a nemzet véleményét abban a pörben, ami a kormány és közötté támadt. Holló Lajos — mintha saját magának volna az ércszobra — olyan pózzal jelenti ki, hogy ő és társai a nemzet ítéletét akarják hallani. Mintha hallottuk volna már ezt a dalt. Nyissák csak föl az emlékezetük szekrényét: megtalálják a fogásokra aggatva a másfél esztendővel ezelőtt benaftalinozott nemzeti frázisokat. Ambár nagyon nehéz a fufangos ellenzéki szónokoknak emlékezni olyasmire, amiből a saját harcuk gyatrasága derül ki, de mégis megkíséreljük a memoriájuk vásznára vetíteni a másfél esztendővel ezelőtt történt jeleneteket. A parlamentben folyton azt követelték az

álhősök, hogy ki kell kérni a nemzet ítéletét. A kormány teljesítette a kívánságukat: felosztatta a képviselőházat és új választást íratott ki. A nemzet ítél: — az ellenzék pörvesztesen került ki a politikai esküdtzéki tárgyalásból.

— A nemzet ítéletét nem fogadjuk el — orditozzák most véres torokkal, az elutasított alperesek minden fájdmával és elkeseredésével.

— A nemzet összejátszott az ellenfeleinkkel — harsogta Justh Gyula hónapokon át.

Ebben a komikus szerepében nagyon hasonlít az ellenzék a bohózatbeli korcsmároshoz, akit hamis bor forgalomba hozásáért vontak pörbe. Amíg az ítéletet meg nem hozták, a korcsmáros folyton azt hangoztatta, hogy nem fél, mert az ügye jó kézben van, az a bíró, aki felette ítélkezik, igazságos, becsületes, tisztalelkű férfi. Amikor a bíró mégis elítélte a kapzsi korcsmárost, az dühösen fakadt ki:

— Nem csoda, hogy elmarasztaltak, amikor a bíró meghagyta magát vesztegetni az ellenfelemtől.

Eitner és Holló urék és a többi hollók, akik balga meg gondolatlan sággal kipottyantották a sajtót a szájukból, a borpancsoló korcsmáros módjára kiáltozzák:

— Nem csoda, hogy elvesztettük a pört, amikor a nemzet ítéletét megvásárolták.

Talán elég volna már ebből a vasikos tréfából, talán beteltek már az éretlen gyermekek ezer csinytevésével? Nem félnek ezek a politikai Rontó Pálok, hogy a karzat egyszer rájuk kiáltás rögtönítélő-bíróság módjára épen azok mondanak lesújtó véleményt, akikre Hollóék hivatkoznak? A karzat különben már a Ház mai ülésén is csaknem elvesztette azt a nyugalmat, amelyet felháborító cselekedetek láttára kevesen tudnak megőrizni. Amikor ugyanis Khuen beszéde után Désy Zoltán újból megkezdte a frázis-zsák nyitogatását és a munkapárt a miniszterelnököt éljenezve kivonult a folyosóra, a karzatról többen lekiabáltak, tapsoltak, a kormányelnök nyilatkozatának.

Valósággal mámoros hangulat uralkodott ma a munkapárt táborában. A miniszterelnök parlamenti sikerei újból gyarapodtak. Most látni: milyen tömör, lelkes tábor áll a kormány mögött. A lelkesedés olyan megnyilatkozását, amilyent ma látott a parlament, csak az őszinte átérzés s az igazság fanatikus hite eredményezheti.

Ezeket az embereket a meggyőződés tüze hevítette. A meggyőződés, hogy két-három tucatnyi technikázó akadémikusok még sem lehet elégségesek arra, hogy a törvényhozás munkája beláthatatlan időig megakadjon. A meggyőződés, hogy az országot még sem szabad ellentállás nél-

Gibraltar.*

Írta: Werner Sándor dr.

Az augusztusi csillaghullás gyönyörű égijátéka köszönt az oecániáról álomnélküli lakóira, amikor feltűnik Európa legelső halvány sugara, a szent Vincenti sziklafok világító tornyának fellobbanó, majd ismét eltűnő fénykévéje és a mint a hűvös hajnal pirkad, festői látványban vonul el előttünk a spanyol tengerpart apró tengeremléki falvaival, meredek, vadregényes szikláival, nagy kikötőivel. Egymásután tűnnek fel és vesznek el a ködbe: Lagos, Cadiz, Algeziras. Az algezirasi öböl sötétkék vizének a reggeli szellővel enyelgő habjait szeli a hajó, amikor lassan bontakozik a földközi tenger britt kulcsa, a félelmetes Gibraltar, a vízből kiemelkedő, ásitó ágyukkal állig felfegyverzett sziklaóriás. — Ime egy város, amely évszázadokon keresztül most is félreismerhetetlenül állandó ostromállapotban van és mint a világpolitika küzdelmeinek egy erőlyes pontja áll a vizek felett. Hivatalos formában lépem át az angol gyarmat alsó kazamatájának kapuját és mégis — hiába ellenkezem, a révhátóságnál elveszik a fotografáló készülékemet és gyengéden kiemelik zsebemből a suspect Browningot. Sem térkép, sem Baedeker, sem másféle, talán szépirodalmi jellegű utmutató a város nagy könyvkereskedéseiben nem kapható, legfeljebb

*) Szerző tollából megjelenő „Utí rajzok” c. könyvből.

az Észak-Afrika kirándulásokat rendező Cook társaság szolgál nem szívesen némi utmutatással vagy kocsiival. Az angolok túl óvatosak, erődítményeik: a sáncok, kazamaták, utcáik egymásba nyílása mély titok; ridegen utasítja tovább a patrout az idegent, aki a megerősített plateauon levő hatalmas ágyut pár pillanatnál tovább nézegeti. Ejjfel után a katonai őrség minden utcázó idegent, mint gyanus egyént, a főúrszere kísér, hol szép esőndesen elmélkedhet Albion kellemetlenkedő világuralmáról.

A „Rock” élősvénnyel szegett szerpentinániak kavicszemszin szikrázva törik meg az augusztusi delelő nap csillogó villogó sugara, apró, fnyes diadémnak tetszik minden kis kvarcparány, mely a fényt, meleget százfelé veri vissza az uton járóra. Az emelkedő ut subtropikus hősege egyre jobban kinez. Afrikából, a sahara hőségéből egy kis kóstoló ez. Feljebb és feljebb jut az ember Tarik szikláján és amint a sziklaarkádok erődítményes kőkorlátja megengedi, impozáns geográfiai szemlélődésben van része, közben mindjobban birtokába veszi őt egy nagyszerű érzés, melyben világhatalmi akkordok, világtörténelmi események a levegőben megrebbened, elsuhanó hangulata játszanak szerepet. Mikor Gibraltar sziklaormáról lenéz a teremtés fia a mélységbe, érzi, hogy aki e helyen áll és birtokolja azt, az a helyzet ura, ővé az erő, a hatalom, a gazdagság és a lentic hódolata. Az ővé, de acélkarja legyen, hogy visszazudítsa a sziklás mélységbe, belelódítsa a feneketlen vízvörvénybe a sziklán felkuszó riva-

list, éles sasszeme legyen, hogy meglássa az alatta törtetőket esetleg oseiés, fondorlatos, rejtegető mozdulatait, lecsapván rájuk, összetörvén őket. Ugy képelem, hogy itt a mohos szikla viharverte csucsán, az örök vizek messze birodalmának mindeneket bíró kulcsánál megállott valamikor az első fogláló: az őskelta, az iber vagy a phoeniciai, szemeit körüljártatta a tájon és a hatalmas tüze, melyet összehordott, társai is felhágta az oromra. És mikor jött a zivatar, az idétlen felhőgomolyagok, a félelmesen sötétek és dereglye jelent meg félelmetlen emberekkel a szoros tajtékoz vad hullámos vizén, akkor odafenn a hegyen törekvő sietéssel gyűjtötték a sziklákat és az ég félelmes dörgése közben lesujtották azután azokat a mélybe. A butak szörnyű halálukat lettek az öldöklő sziklák sulya alatt és az ormi ember bizton kuszott le ekkor birtokába vevén a hajó véres sarcoát, nyugat Afrika dus kinöseit. E sziklán állott meg valamikor a nagy Sápó vezér és amint a hullámozó tengeren még egy utolsó pillantást vetett Kerthagó felé, az előre győzők, a világ-birtokló tudatával innen indult tovább a diadalmas hadjáratra... Lá-bunk alatt a repkénynyel befutott mór vászon a nyugati gótok, arabok legendás uralmáról regél tündérmeséket, a távolság körében mögöttünk a spanyol világ uralom multja. A Pyreneusi félszigetnek, Európának a legdélibb helyétől a „Punta d'Europától” állunk pár lépésnyire. Szemközt velünk Afrika partjainak apró fehér házai villannak meg a forró napsu-

kül kiszolgáltatni egy obstrukciónak, melynek a résztvevő pártok még a konkrét eljárat sem tudják megjelölni. Ezek a lázban égő emberek átértékelték azt is, hogy az ő háborgásuk az egész nemzetnek a felháborodása. Hisz tudják azt, hogy a nemzet velük szenved, velük tűr s velük együtt és általuk támadt fel a kisebbségi terrorizmus ellen. A szenvedélyek mai kitörésébe azt a félelmetes erőt csak ezek az érzések önthették. És mindenki teljesen átértékeli a kormányelnök nagy igazát, hogy ennek az obstrukciónak nem lehet sablonos befejezése.

Mert Magyarországon még soha sem folyt obstrukció, amely ennyire ellenére lett volna az egész országnak. Még soha sem folyt obstrukció, amely ellen olyan erőteljesen nyilatkozott volna meg az általános ellen-szenv. De nem is volt még obstrukció, amelyet olyan indulattal sepegt volna el a nemzet egyeteme, mint a hogy ezt a most folyó, zavaros célnatu kerékkötést el fogja söpörni.

Lehetetlenség, hogy az ellenzék ne érezze eltávolodását a nemzet közérzetétől. Nem lehet annyira elvakult, hogy meg ne lássa, mint veszíti gyökerét a saját hívei között. Törzsökös függetlenségi érzületű törvényhatóságok határozatai az obstrukció ellen; régi, ismert függetlenségi bizottsági tagok tüntető állásfoglalása a megyetermekben a kormány igaza mellett; vidéki függetlenségi pártelnökök fel-tüntetést keltő lemondásai az ellenzéki taktika helytelenítése következtében — mindezek felett végre is nem térhet egyszerűen napirendre egy tábor, mely forradalmi téren mozog s igazolását legalább a közvélemény egy részének támogatásában kell, hogy keresse. A józan belátás az obstrukciónak a tisztességes visszavonulás útját szabja meg.

A miniszterelnök ünneplése.

— A képviselőház ülése. —

Távirati tudósítás

Budapest, szeptember 28.

A tegnapi viharok a Ház mai ülésén még zajosabb folytatása volt. Az ellenzék vezetői szobahozták a miniszterelnök tegnapi nyilatkozatait s heves hangon tiltakoztak. Héderváry grófnak az ellenzéki küzdelem mostani formájával szemben mondott kritikája ellen. A felszólalásokat mind a két oldalról zajos jelenetek kísérték s éles személyi összetűzések is történtek. A miniszterelnök azután megmagyarázta, helyesebben megismételte tegnapi kritikáját s a közvélemény állásfoglalását szegte szembe az obstrukcióval. Nyilatkozatait viharos tetszéssel kísérte a pártja.

Elnök: Berzeviczy Albert.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

elnök bemutatja a francia kamara elnökének táviratát, amelyben megköszöni a Ház mi nap nyilvánított részvétét.

Elnök visszatér a tegnapi zajos jelenetekre és megállapítja, hogy Sümegi Vilmos lehazárolta a bánt. Ezért utólag rendreutasítja.

Désy Zoltán a házszabályokhoz kér szót. Tegnap a miniszterelnök megsértette az ellenzékét. Engedélyt kér, hogy erre a vádra felelhessen.

A Ház az engedélyt megadja.

Désy Zoltán visszautasítja azt a vádat, mintba az ellenzék visszaélne az interpellálás jogával. A házszabályok szellemével ez össze nem egyeztethető, mert minden képviselőnek joga van interpellálni, a miniszterek pedig kötelesek válaszolni. Az nem válasz, ha a miniszter közben intézkedik a kérdéses ügyben, de a Háznak nem felel.

Farkas Pál: Lényegileg is elég. (Ellentmondás balról.)

Désy Zoltán: Ez a felfogás nem állhat fenn. Az interpellálás a kormányzás folytonos ellenőrzését teszi lehetővé. De ez az ellenőrzés meghiusul, ha a miniszterek nem felelnek meg a hozzájuk intézett kérdésekre. A miniszterek első sorban az interpellációkból tudhatják meg, mi történik nevükben a vidéki hatóságok részéről. Ezt az eszközt tehát nem szabad negligálni. A miniszterek kötelesek felelni és ha nem felelnek, ők sértik a házszabályt, amely ezt elrendeli. Tiltakozik tehát az ellen, hogy az

ellenzék élne vissza a házszabályokkal. A visszaélést a kormányt követte el.

(Egy kis incidens.)

Lévay Lajos báró közbeszölt: A koalíció 156 interpellációval maradt restanciában.

Erre az ellenzékéről többen felkiáltottak:

— Pool! Pool!

Lévay Lajos báró, (aki gyorsirók padja mellett ült, feugrott helyéről.) Ki gyanusit? Ki mondta azt, hogy Pool?

Eitner Zsigmond (a nagy zajban felállt és jelentkezett): En!

Lévay Lajos báró: Ez pimasz gyanusítás! Mi jögon gyanusit?

Elnök: Lévay képviselő urat rendreutasítom.

Lévay Lajos (folytonos nagy zajban): Alaptalanul ne gyanusítsanak! Mondják meg, mi a kifogás?

Elnök: Lévay képviselő urat másodszor is rendreutasítom. (A zaj folyton tart.)

Lévay Lajos a padot veri és tovább kiáltozik.

Elnök: Figyelmeztetem a képviselő urat, hogy a tanácskozást ne zavarja, mert kénytelen leszek a mentelmi bizottsághoz utasítani.

Désy Zoltán rátér a miniszterelnök aza megjegyzésére, hogy az ellenzék aligha tud beszámolni a nemzetnek arról, a mit művel. Kijelenti, hogy az ellenzék büszkén vállalja a felelősséget azért, amit tesz. A helyzet rákfenéje...

Nyegré László: Az obstrukciót! (Zaj.)

Désy Zoltán: ... rákfenéje az a kérdés, a melyhez a kormány avatatlan kézzel nyul...

Farkas Pál: Miután nem kaposolta ki! ... (Nagy derűtség jobbról.)

Désy Zoltán: ... és amelyet nem a nemzet és a korona helyes egyetértésével akar megoldani. A véderőjavaslatok...

Elnök: A képviselő ur eltér a tárgytól. Arra nem kapott engedelmet, hogy a véderőreformról beszéljen.

Désy Zoltán: Bejelentettük többször, bejelentem most is, hogy a véderőjavaslatok ellen mindaddig folytatjuk az obstrukciót, amíg a nemzet jogai ki nem elégülnek. (Éljenezés balról.) A helyzetnek csak egy alkotmányos megoldása van: appelláljon a kormány a nemzetre. El fogjuk ismerni a nemzet itéletét!

Felkiáltás: Láttuk eddig, hogyan ismerik el!

Désy Zoltán: Nagyon természetesen csak úgy, ha a választás valóban választás és nem erőszak lesz. (Nagy zaj. Ellentmondás jobbról.) Elnök folyton csenget.

Désy Zoltán: A választások...

garu tiszta levegőben, balra a földközi tenger hullámai beszélnek az elhagyott hazáról; jobbra a nagy óceán zug sejtelmesen. Dél van, egy kazamatából ágyudörrenés rezg át a légen, melyre a kereskedelmi és hadi kikötőkből ágyulvések felelnek. A szikla meredek lejtőjén a széles sáncok alatt szimbolikusan ölel kezik a pázsitból és virágból kirakott hatalmas angol címer Gibraltar kulcsos jelvényével.

Tarka, zsbongó embertömeg hullámszik a forró délelőttön Gibraltar utcáin, különösen a Main-streeten, a főutcán. Az angol hivatalnokok bevásárolni siető feleségeinek sárga dreszei között tagbaszakadt, színes festői ruházatu mór férfiak igyekeznek hátukon nagy terheket cipelve, papucsuk hangosan kong a kövezeten, némelyik egy egész sor gyereket von-szol maga után, másik nagy kiáltozással zsákokat cipelő öszvért hajt maga előtt. Az afrikázó globetrotter idegenek világos barna utazó ruhájukkal, kettős ellenzőjü napvédő sisakjukkal, széles cipőkkel, a hölgyek lengő fátyolukkal álándó alakjai az utcának; közöttük vegyülnek el a tropikus angol katonák sárga színű uniformisai. Az emberek között apró hegyi lovakról, vagy öszvérektől húzott gyorsan hajtó stájer kocsik siklanak tova. Érdekes csoportokat képeznek a spanyol nők tipikus kreol rizporozott arabőrükkel, fekete rojtos kendőjükkel, magassarku cipőkkel és a kezükből soha el nem maradó legyezőjükkel, mintha egy-egy fiók Carmen lejtene el mellettük. A főutca boltosai édeskés, hívogató arccal állanak ki boltjuk elé. Seholy annyi orientális áru egy csomóban, mint

ezekben az üzletekben. Keleti shawl, drága tör, damaszkuszi kard, perzsa szőnyeg, skófiuon, kimona, apró elefántesont csebbe-bebbe, arany-és ezüst ékszer garmadában van itt. Az árak magasak, de épen negyedáron adja oda az alkudozóak nagy szitkozódással a spanyol, vagy örmény kereskedő a Libanon cédrusfából készült drágaköves, faragott ék-zertartót. A kikötő szabad jellege, a vámmenteség az angol gyarmatárakat feltűnő oloszó teszi. A mór ba romfikereskedők horribilis olosón vesztegetik az érdekes, látványosság számba menő mindenféle exotikus fajtájú házi szárnyast, melyet a boldog vevő a helyszínen leölve leforrázva és megkoppaszta vesz birtokába. Vasárnap délelőttön ünnepi hangulat borul a városra. Néha lövés dörög el a szikláról, a sárgásbarna házak között katonai diszjاراتok vonulnak fel a diszes kormányzósági palotától a főutcai templomig, a katonai barakkokig. Egy-egy elkésett batus már szalad hazafelé. Ut-hatos csoportokban mennek a templomba, a spanyol rész kiöltözött lányai és asszonyai ünnepiéyes tartással, csak néha juttatván egy érdeklődő pillantást az idegennek. Könnyen gördülő kocsik viszik a templomba az angol ladyket. Már szól az orgona. A templom ajtatos közönsége nagy részt nőkből áll, a hátul állók a szebbek, a csinosabbak, a csacsogók, a spanyolok; az elől ülők a komolyabbak, az angolok olykor rosszaló pillantást vetnek hátra, sőt a pap is megáll a szertartásban, míg egy elfojtott kacagás egészen elül. A Cingneauto szentjei szeliden, feddőleg néznek le a falakról.

A templommal szemben óriás plakáton a szevillai bikaviadal espadáinak, toreróinak, banderilleróinak névsorát olvassa egy csoport, tagjai egymással hevesen vitatkozván valjon Larygatyilo, vagy Rafael Gonzales, másképen Machagnito ügyesebb a torerók közül.

A „Café Tanger“-ben vagyunk, Gibraltar egy mellékutójának érdekes kávéházában. Mikor a sziklába vájt lejtős utcán kapaszkodunk fel a kávéházba, három-négy majom ugrik el előttünk, utánuk apró gyerekek szaladnak, kiáltozva: halo monkey, halo monkey. A fejünk felett a terebélyes platánon apró majom rági-csálja a fa gyümölcsét, majd hirtelen beugrik egy szomszéd ház ablakába, hol a ház urnője kitűnő örömmel fogadja. A majom több Gibraltar-nak, mint Velencének a szelidgalambja, Berlinnek a spreng bukácsoló vadkacsája, a New-Yorki Central park bozontos farku szelid mókusa, mert megszelídítve a házörző állatot pótolja. Ez a majom az Európában vadon élő egyedüli majomfajta: az inons eandatus. A monda azt tartja, hogy valamikor a fellegvárban ők uralkodtak, kikergették onnan a spanyolokat, ki a mórokat és csak nehezen, évek mul-tán tudták kilövelődni a harcias állatokat a magas sziklaacsucs kőfészkéből. A csipkés ivetű, színes falu kávéházban is ott ugrál egy apró állat és miközben a hosszú fogantyúval ellátott ibrikből isszuk a jól megédesített feketét, majd Ceres de la Frontera tüzes aszu borát, kíváncsian ugrik fel az asztalra és kérdőleg pislogat a vendégre; a gazdát helyettesíti, mert alig hogy körülnézett az asztalunknál, a szomszéd-

Elnök: Ismételve figyelmeztetem, hogy csak a házszabályok alkalmazásáról szólni kapott jogot a Háztól.

Désy Zoltán: Akkor befejezem a beszédemet (Helyeslés jobbról.) és újból tiltakozom a miniszterelnök vádjai ellen. (Helyeslés balról.)

Holló Lajos a házszabályokhoz kér szót. Polemizálni óhajt a miniszterelnök tegnapi kijelentéseivel. Ehhez engedélyt kér.

A Ház az engedélyt megadja.

(Polemia a miniszterelnökkel.)

Holló Lajos a képviselőnek az interpellációhoz való jogáról és a miniszterek válaszára köteletségéről beszél és kijelenti, hogy a mit a miniszterelnök erről mondott, az sem a házszabálytal, sem az alkotmánynyal össze nem egyeztethető. Az ellenzék nem él vissza a házszabályokkal.

K. Jónás Ödön: Próbálnák ezt megtenni az angol parlamentben! (Helyeslés jobbról.)

Holló Lajos: Obstrukció mindig volt és erről a fegyverről a nemzet nem mondhat le soha. Részletesen ismerteti, hogy micsoda obstrukciók folytak a Házban. De az igaz, hogy az ellenzék csak kivételes esetekben alkalmazta ezt a fegyvert. (Ellentmondás jobbról.) Amíg a mai házszabályok érvényben vannak, addig az ellenzéknek joga van abhoz, amit tesz. (Nagy zaj.) Megpróbálták erőszakkal letiporni ezt a házszabályt, de a nemzet két választásban taposta el azokat, akik az erőszakot elkövették. (Helyeslés balról. Zaj a jobboldalon.)

Elnök: Csendet kérek. Tessék a szónokot meghallgatni.

Holló Lajos: Az alkotmány egyetlen védelme a házszabály.

Frtsey Péter: De önök ezt is tönkreteszik. (Ellenmondás.)

Holló Lajos: A kormány a törvényhatóságok határozatában nemzeti ítéletet akar látni. Ha a kormány valóban kíváncsi a nemzet ítéletére, akkor forduljon az igazi nemzethez, de törvényes, tiszta eszközökkel. Ma csak az egyetlen fegyverünk, hogy a nemzet megrojtására szánt tervektől megszabadítsuk az országot: a házszabály. (Nagy taps balról. Ellenmondás jobbról.) Nem élünk vissza a házszabályokkal, hanem a nemzet javára fordítjuk azokat. (Taps balról.)

(Az alkotmány lényege.)

Khuen-Héderváry Károly gróf: Hangsúlyozni kívánja, hogy ő nem vonja kétségbe az ellenzék interpellációs jogát és elismeri, hogy a minisztereknek kötelessége is azokra felelni. Ha a kormány több interpellációra nem felelt, en-

nek az az oka, hogy az ügyek egy része elintéztést nyert.

A mi a házszabályokkal való visszaélést illeti, kérde, miért nem veszik észre, hogy már protestál az egész nemzet. (Óriási, percekig tartó taps a munkapárton), mely nem betűkhöz köti az alkotmányt, hanem a lényegét óhajtja keresni.

Felkiáltások:

— Ezt mondta Tisza István is.

— Ezt csinálta Perczel.

Khuen-Héderváry gróf: Azt készséggel megállapítom, hogy önök ragaszkodnak a házszabályok betűhöz, mert ha ezt nem tennék, az elnök is tudna rendet csinálni. Sajnos, nagyon is ragaszkodnak a betűhöz. De erre elmondhatjuk, hogy a betű ő. Mi pedig élni akarunk! (Gúnyos derűtség az ellenzéken.)

Polónyi Géza: Nem sokáig!

Justh János: Nem élni, de uralkodni akarnak!

Khuen-Héderváry Károly gróf: A nemzet az ő életét a mi kezünkbe adta...

Polónyi Dezső: Igen, a pálinka! Nem a nemzet, de az erőszak. (Zaj.)

Abrahám Dezső: Ne haragudjék!

Polónyi Géza: Az a jó, ha haragszik!

Nagy Sándor: Van itt sok élőhalott!

Khuen-Héderváry Károly gróf: A nemzet ezen ránk bízott missziójának megfelelően kötelességünk s annak meg is fogunk felelni.

Holló Lajos reflektálni óhajt a miniszterelnök szavaira. Azonban percekig nem jut szóhoz. A kormányt helyéről felállva szó tapossal ünnepi a miniszterelnököt. Valahányszor Holló belefog beszédébe, a tüntető ováció folyton megújul. A miniszterelnök az ünneplés elől a folyosóra akar menni, de a munkapártiak sűrű, tapsoló sorain nem tud áthatolni. Az elnök folyton csenget, de nem tudja a rendet helyreállítani. Többször újból és újból megújul a taps, amelyben résztvesz mindenki az egész munkapárton. Végül gyöngül a taps és Holló megkezdheti beszédét.

Holló Lajos kijelenti, hogy nem ért egyet a miniszterelnöknek a házszabály lényegéről mondott szavaival. Az obstrukció sok olyan kormányt buktatott meg, amely helyet adott olyan kormányoknak, amely a nemzet javát szolgálja. Kijelenti, hogy az ellenzék az obstrukció jogáról nem mond le soha. (Helyeslés balról.)

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök Holló szavaira kijelenti, hogy majd lesz alkalom arról beszélni, hogy mi a házszabály lényege!

Désy Zoltán szólásra emelkedik, de az egész munkapárt a miniszterelnök utolsó sza-

vainak tapsolva, követi a folyosóra a miniszterelnököt, ahol az ováció folytatódik.

Désy Zoltán (üres munkapárti padok előtt) kijelenti, hogy óhajtja a nemzet ítéletét, de gyorsan.

Ezzel az incidens véget ért. Következett a napirend, a névszerinti szavazások lebonyolítása.

Az ülés két óra előtt zárult.

Leikes hangulat a munkapártban. Budapest-ről jelentik: Az összes politikai körökben a legerősebb hatást gyakorolja a nemzeti munkapárt leikes és harcias magatartása, mellyel a képviselőház utóbbi üléseiben a kormányelnöknek az obstrukciót megőrző éles szavait kísérette. Általános volt a benyomás, hogy ez a párt el van rá szánva, hogy bármelyik pillanatban leszámoljon az obstrukcióval. Hogy minő népszerű a közvéleményben a harcias fellépés politikája az obstrukció ellenében, azt jellemzően bizonyítja, hogy ma, amikor a kormányelnök szemére vetette az ellenzéknek a házszabályokkal való visszaélést, a hatalmas munkapárti tábor orkányszerű tapsaiban a karzat is helyeslőleg szólt bele olyannyira, hogy a terembiztosok kénytelenek voltak a hallgatóságot szigorúan meginteni, hogy a tetszésnyilvánításoktól tartózkodjék.

Császári és királyi hadügyminisztérium. Bécsből jelentik: A közös hadsereg és haditengerészet rendeleti lapja a következő, e hónap 27-ről keltezett körrendeletet teszi közzé: A birodalmi hadügyminisztérium ezentul a császári és királyi hadügyminisztérium nevet viseli.

A pénzügyminiszter. Bécsben. Bécsből jelentik: Lukács László pénzügyminisztert a király ma délután audiencián fogadta. A pénzügyminiszter ez alkalmából a képviselőház elé terjesztendő költségvetéséről tett ő felségének jelentést. A pénzügyminiszter Aerenthal gróf külügyminiszterrel is tanácskozott a érintkezett a huskérdésben hivatott tényezőkkel is. Hosszabb ideig tanácskozott Lukács Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszterrel.

hoz ugrik át megnézve, rendbe van-e ott minden. Vásáros spanyolnők cseregnek az egyik asztalnál, a másiknál az ablak mellett egy pirosonyakkendőjű dandy olvassa az „El Heraldo de Madrid“-ot, közben jelentős pillantásokat vet a szomszéd ház erkélyén könyöklő Du'ci-neára. Két mór érkezik most nagy osomaggal, jól megnézik az asztalokat, egyiküknek sem tetszik az így; a pincérel együtt hátra mennek, ráülnek a batyujukból előhuzott szőnyegre és vaktáblát, figurákat kotornak elő. Amikor mögéjük állunk, láthatólag megvannak hatva, sokkal nagyobb ambícióval tologatják a figurákat, védnek, támadnak, strategizálnak. Hajdan őseik a világtörténelem sakkábláján bántak így bátyás büszke várakkal, hatalmas királyokkal és királynőkkel Babilontól Cordováig és Granadáig.

Porlepte pálmák, óriás tüskés kaktuszok, fürtös virágú glycinák, virággal dusan megrakott oleanderek között vezet az út a spanyol negyed felé. Baloldalon kikukkan a kék tenger vitorlásai, yachtjai, pánccosai és halászbárkái, jobboldalon exotikus növényekkel kekeny park húzódik, melynek végén hosszú szin alatt várakoznak a helyi hátszövérek a pyreneusi kirándulókra. Kopár lesz az út, amint ezeket elhagyjuk, a poros úton cigány típusú népség, nők, férfiak mennek haza, spanyol lovas katonák cirkálnak a vám felé, a fővegükről hátul lecsüngő fehér kendőjüket lobogtatja a szél. A vámon túl piszkos emeletes házak, földszintjükön boltok, kocsmák. Mindenfelé szegénység, kolduló utcagyerekek, itt

hiába keressük a Hidaigók büszke utódait, a grandezás gondokat. A spanyol itt Gibraltár szalmára dolgozik a kosárfonó műhelyekben, alattalója, föltétlen tisztelje az angol faj árnyékának is. Érdekességei a negyednek az újságos boltok; a kirakatban se szeri, se száma a mindenféle képes és képtelen spanyol lapnak a spanyol politika dynasztiikus, arisztokratikus, konzervatív, liberalis, republikánus, klerikális és egyéb beláthatatlan árnyalatainak megfelelőleg. Amint a bolt előtt állunk, régi ismerősünk lép ki az ajtóból. Hosszu legény, gyér szakállal, réveteg szemekkel, boldog gyermekkorom emlékeiben keresgélek, hogy ráismerjek. Ő az, a genialis Cervante tragikomikus hőse: Don Quixote. Furcsa hosszukat lépegetve, gyorsan bontja fel az újságokat, járkálva olvas, néha ökölbe szorul a keze, megáll az utcasarkon és elnéz a szikla felé. A sziklaszélmalom fenyegetve, gögösen tekint vissza rá, a barátunk meg bukdácsolva tűnik el a fordulónál.

Azt hinnék, hogy Gibraltárnak valami nagy jelentősége van három világrész világkereskedelmének áruconcentrációjában, hogy itt e természetből fogva fontos ponton bonyolódik le jórészt az Afrika-Európai import export forgalomnak, hogy nagy kereskedő cégek hatalmas áruházai, raktárai ontják, osztják kelet és dél esodás termékeit a vén Európának. A Tarik szikláján épült sárgás-barna stratégiai erődítmény nem bír ilyenfajta jelentőséggel, Gibraltár csak őt álló katona, éberem, felhuzott ravasszal sziklaszilárdan áll a hullámok felett és vigyáz, hogy az anyaország hajói nyugodtan szelejkék a hullá-

mokat a messze Indiákra vezető utjukon bátoritással és hihetetlen méretű szentélepeiből táplálékkal szolgálván a hajóóriások telhetetlen gyomrának. Gibraltár szabad, vámmentes kikötője a cirkáló dreadnoughtok, a kicsi torpedók futólag megpihenő fészke, hol a britt hajó kellemes otthonra, az idegen hajó ellenben amolyan Procustes ágyra talál.

Alkonyodik, a kikötő hatalmas reflektorai csakhamar kigyulnak és versenyt tűndökölnek a most érkezett két amerikai hadihajó fényezőrával. A korzó, melyen most a hölgyek párisi tolettjei dominálnak és a sárga egyenruha mellett egyre több fehér tengerész uniformis tűnik fel az „Alameda garden“ felé hullámzik. Már zárulnak a kabaretek, a mozik, a kicsi színház és a hegyoldali kocsmákba költözik az élet. Csendesesen ballagunk a lejtőn az éjszakában. Spanyol ének hallatszik az egyik mulatóból szárnyaló szoprán hangon. A dal az andaluziai szellőről szól, mely a Guadalquivir partján egy éjszemű lány fekete fürtjeit csokolgatja. Szellő szeretne lenni a dal költője, vagy kis hullám, hogy megsimogassa a lányka báronypuha arcát vagy körülrajongja hódoló hátkaént pici lábauskáit. Ismerős kacagás némitja el azután a dalolót, benézünk az ivóba, a mi matrőzaink mulatnak: felejtik a hosszú ut nélküldéseit. Gibraltár utolsó akkordjai a nápolyi quarantin orvosi ambulanciáján játszódhatnak le, mikor a legénység élénk tanubizonyoságot tesz arról, hogy Mars isten földi helytartóságában Vénus istennő is eléggé elhintette keblemellen áldásait.

Tisza István gróf aradi beszámolója.

— Az október tizenkilencediki fogadtatás előkészületei. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 28

Tisza István gróf, mint ezt már megírta az Aradi Közlöny, október második felében Aradra készül, hogy választói körében töltsön el néhány napot. Olyan fontos és nagytekintélyű politikai vezérifüti, aminő Aradváros képviselője, valósággal várják a politikai nyilatkozatot és Tisza a mai élére állított helyzetben nem is akar ez elől a várakozás elől kitérni, hanem aradi tartózkodását arra fogja fölhasználni, hogy beszámoló beszédben kiterjeszkedjen a politikai helyzet minden mozzanatára. A holt ponton álló politikai helyzetnek ninosen is előrelátható jelentősebb eseménye Tisza István aradi beszámolójánál, amelyre választói meleg szeretettel és őszinte tisztelettel várják képviselőjüket.

Nesnera Aladárt, az aradi munkapárt elnökét, értesítette Tisza István gróf arról, hogy hajlandó Arad választókörzisége előtt beszámolót tartani és levelében október 19-ét jelölte meg a legalkalmasabb napnak. Nesnera Tisza István gróf levelének vétele után haladéktalanul összehívta a munkapárt végrehajtó-bizottságát a további teendők megbeszélése végett.

A Fehér Kereszt-szálló külön termében volt ma délután 5 órakor a munkapárt végrehajtó-bizottságának ülése, amelyen a bizottság tagjai nagy számban jelentek meg.

Nesnera Aladár elnök az ülés megnyitása után bejelentette, hogy két fontos tárgyban kell a végrehajtó-bizottság határozatát kérnie. Az egyik a munkapárti körhelyiség ügye. Tudvalevő, hogy az eddigi körhelyiségeket a városi bérház első emeletén átengedték a kibővített és átalakított Városi kávéház tulajdonosának. Innen tehát november elsején ki kell költöznie a munkapártnak. Javasolta, hogy a végrehajtó bizottság bizza meg az elnökséget új, alkalmas körhelyiség kibérelésével.

A végrehajtó bizottság ehhez hozzá is járult. A másik ügy, amelyet az elnök a bizottság elé terjesztett, Tisza István gróf aradi látogatásának bejelentése.

— Városunk képviselőjétől — jelentette Nesnera Aladár — levelet kaptam, amelyben Tisza István gróf tudatja, hogy október 19-én el tud jönni Aradra és kész itt beszámolót tartani.

A bejelentést nagy lelkesedéssel fogadta a végrehajtó-bizottság, amelynek azután a következő előkészületekre tett javaslatot az elnök: Mindenekelőtt forma szerint meg kell hívni Tisza Istvánt Aradra és a meghívó levelében megkérni, hogy tudassa ideérkezése pontos idejét, valamint azt is, hogy mennyi ideig szándékozik Aradon maradni. A további intézkedéseket Tisza válaszához képest utóbb határozzák el. Arról azonban már most gondoskodott a végrehajtó bizottság, hogy a beszámoló előkészítésére rendező bizottság lépjen akcióba.

Adler Andor indítványára az október 19-iki beszámoló előkészítésével ugyanazt a rendező-bizottságot bízták meg, amely Tisza tavaszi fogadtatását rendezte. Ennek a bizottságnak a tagjai: Figus Albert, Parecz Béla dr., Pálmai Lajos dr., Reinhardt Gyula és Varjassy Lajos dr.

A rendező bizottság, amely szükséghez képest kiegészítheti magát, gondoskodik a beszámoló helyének megválasztásáról, a bankettől és az összes teendőkről. Tisza aradi tartózkodásának programját ma még a legáltalánosabb vonásokban sem lehetett megállapítani és a

végrehajtó-bizottság egyelőre csak abban állapotott meg, hogy a vasutnál fogadják és rövid beszéddel üdvözik az Aradra érkező Tiszát, a beszámoló után pedig bankettet rendeznek a tiszteletére. Részletesebb programot Tisza válaszána vétele után állít össze a végrehajtó-bizottság.

Fordulat készül a politikában.

(A miniszterelnök beszédének hatása.)

Távírti tudósítás.

Budapest, szeptember 28.

A képviselőház tegnapi ülésén Héderváry Károly gróf miniszterelnök Ráth Endre beszédére válaszolva egyebek közt azt mondta, hogy az ellenzék visszaél az interpellálás jogával s ily módon szinte lehetetlenné teszi a kormánynak, hogy minden interpellációra válaszoljon. A miniszterelnök kijelentése a függetlenségi oldalon nagy méltatlankodást keltett s ma napirend előtt a Kossuth-pártról Déry Zoltán, a Justh-pártról pedig Holló Lajos tiltakozott ellene, hogy az ellenzéknek az interpellálás dolgában tanúsított viselkedését visszaélésnek lehessen minősíteni.

A két ellenzéki felszólalást minden oldalról nagy zajongás kísérte s Héderváry Károly gróf miniszterelnök nyomban fölállt, hogy válaszoljon rájuk.

— A visszaélés alatt — mondotta — azt értette tegnap, hogy az ellenzék az interpellációs jog tekintetében is a formákat és nem a lényegeket nézi. Itt is, mint a házszabályok kezelésében, a betűhöz ragaszkodik s ezzel megbénítja a parlament működését. A betű öl, a nemzet pedig élni akar s ennek az akaratnak a kormány érvényt is fog szerezni! — fejezte be a miniszterelnök.

A munkapárt olyan tomboló tapsal és tetszészajjal kísérte a miniszterelnök kijelentéseit, amely majd szétvetette az ülésterem falait. Az ellenzék zsviót kiáltozott, de szemmelátható lanyhasággal és levertséggel. Holló Lajos újra felszólt, hogy félreértett szavait megmagyarázza. A többség ezt igen türelmetlenül hallgatta. A miniszterelnök pedig még egyszer fölállt s rövid nyilatkozatát fenyegető hangon ezzel végezte:

— Arról, hogy mi a parlament és a házszabályok lényege, rövidesen beszélni fogunk!

A jobboldalról újra frenetikus éljenzés és taps harsogott föl s a terem lábdobogástól visszhangzott.

A miniszterelnök beszéde végeztével pillanatra leült, aztán újra fölemelkedett, kilépett a helyéről és kezét zsebre dugva szembenézett a baloldallal. Kis vártatva a kijárat felé indult s a zajló tapsvihár közben elhaladt a jobboldali padsorok előtt, majd pártja felé fordult s visszatért a helyére. A munkapárt tüntetése ezalatt szakadatlanul tartott.

Déry Zoltán válaszolt még pár szóval a miniszterelnöknek, de a jobboldalról alig hallgatta valaki. A munkapárti képviselők kitódultak a folyosóra s mikor a miniszterelnök közejük lépett, újra fölhangzott az éljen és a taps. A tüntetés behallatszott a terembe.

— Uialvány a közelgő választásra — kiáltott idebenn Polónyi Géza, a folyosón pedig sorra szorongatták a miniszterelnök kezét Sándor János, Kammerer Ernő, Sándor Pál, Montbach Imre, Bresey Péter, Nagy Sándor, majd jött Berzeviczy Albert is, aki közben átadta az elnöklést Návay Lajosnak s melegen köszöntötte a miniszterelnököt.

Az ellenzék a miniszterelnök kijelentéséi láthatóan megdöbbenették.

— Ez nyílt bejelentése az erőszaknak. Itt a házszabályrevízió! — hangoztatták a baloldali folyosón Hock János, Batthyány Pál gróf, Mandorff Géza báró és mások.

A munkapárti képviselők közül sokan, bár óvatosabban, ugyanezt emlegették.

— Már most rövidesen lesz valami — ebben foglalható össze a többség fölfogása is.

Hogy mi lesz, arról egész sereg kombináció kelt ma szárnyra. Az ellenzéken tudni vélték, hogy a kormány csakugyan keresztülviszi a házszabályrevíziót, de előbb visszavonja a véderőjavaslatokat, hogy a revízió után súlyosabb tartalommal terjessze elő.

Ezt a híresztelést a munkapárton visszautasították, ellenben arra itt is sokan gondoltak s ezt hangoztatták is, hogy az elnökség élelmesebben és rigorózusabban használja ki a mostani házszabályok rendelkezéseit s ezzel korlátozza a technikai obstrukció lehetőségét. A kormány azonban, mint a beavatottabbak tudni vélik, sem az egyik, sem a másik tervre nem gondol egyelőre.

Valamelyes mozdulás a mostani helyzetből minden valószínűség szerint csak a jövő hét folyamán várható. Október elején lejár ugyanis a munkapárti turnusrendszer s a párt tagjai a vezetőség rendelkezése szerint teljes számmal fognak az üléseken megjelenni, hogy a kormányt és az elnökséget minden akciójában egész erővel támogathassák.

A munkapárt készülődésével szemben az ellenzék is fegyverkezik. Az obstrukció vita-rendező-bizottsága ma délelőtt, úgy látszik a miniszterelnök nyilatkozatának hatása alatt, nyomban ülést tartott. A tanácskozásba bevonták a bizottság tagjain kívül Holló Lajost, Polónyi Gézát és Déry Zoltánt is. A bizottság az ellenzéknek a kormány magatartásával szemben követendő taktikáját, minden eshetőségre számítva, megállapította. A tanácskozást szigorúan bizalmasnak nyilvánították s belőle — az ülés végéig legalább — nem is szivárgott ki semmi.

Az 1912. évi költségvetés.

Egy mai bécsi lap azt jelenti, hogy Lukács László pénzügyminiszter a célból jelenik meg ma ő felsége előtt, hogy előkészítse Héderváry Károly gróf miniszterelnöknek a legközelebbi napokban várható kihallgatását, melyben a miniszterelnök a várható parlamenti eseményekre vonatkozólag fog előterjesztést tenni. Illetékes helyről a Budapesti Tudósítót föhatalmazták annak a közzétételére, hogy ez a hír nem felel meg a tényeknek. Lukács László pénzügyminiszter ma délelőtt megjelent a királynál kihallgatáson, de csakis abból a célból, hogy az 1912. esztendőre szóló költségvetést referálja az uralkodónak, melyet a kabinet legközelebb a Házban be fog terjeszteni. Ami a miniszterelnöknek egyik állítólagos küszöbön álló audienciáját illeti, ez szintén kitalálás.

A kultuszminiszter a királynál.

Budapestről jelentik: Zichy János gróf vallás és közoktatásügyi miniszter ma délután Kisfaludy Kálmán dr. titkár kíséretében Bécsbe utazott és külön kihallgatáson fog ő felségénél megjelenni, hogy neki a resz-szort-ügyekről jelentést tegyen. A miniszter valószínűleg még holnap délután visszautazik Budapestre.

Az obstrukció ellen.

Ma ismét több város törvényhatósága foglalkozott Versec átiratával. Győr város közgyűlése nagy többséggel fogadta el az obstruk-

elő ellenes átiratot. Kassa város 56 szóval 29 ellen csatlakozott Versee indítványához, egyúttal az általános választójog melletti átiratot is megszavazta. Végül Székesfehérvár törvényhatósága 55 szóval 52 ellen elítélte az obstrukciót.

Válasz Vámbéry Árminnak

A budapesti török főkonzul nyilatkozata.

Távirati tudósítás.

Budapest, szeptember 23.

A török-olasz konfliktusba tegnap beleszólt Vámbéry Ármín, a kiváló orientalista tudós is, aki egy hírlapíró előtt élesen elítélő nyilatkozatot tett Törökországról és az iszlám sorsáról. A Vámbéry-intervjúra ma nyilatkozott Muchtar bég, Törökország budapesti főkonzula, akit mélyen érintett Vámbéry erős támadása. Muchtar bég Simon effendi konzul, követségi titkár jelenlétében fogadott egy hírlapíró, aki előtt először is Vámbérynek az iszlám sorsáról tett kijelentésével foglalkozott. Vámbéry ugyanis azt mondta, hogy az iszlámot ki kell irtani, mert nem érdemel jobb sorsot, mivel a mohamedánoknak nincs jellemük és ellenségei a kulturának.

— Hogy lehet ilyen kijelentést megköszönni! — mondta irduletosan a főkonzul. — A mohamedánok jellemtelenek és ellenségei a kulturának? Hogyan lehetne akkor az iszlámra olyan nagy fényes múltja? Valóban sajtóságságos, hogy Vámbéry mennyire ellentétbe kerül saját magával, a mikor így beszél.

Itt közbeszólt Simon effendi, a konzul.

— De hogyan is gondolja Vámbéry, hogy háromszázmillió mohamedánt ki lehet irtani? Háromszázmillió embert? Hiszen ha néhány bogarat akarunk a ház körül kiirtani, az is milyen nehezen megy.

— Vámbéry haragszik, — mondta a főkonzul — azért beszél így rólunk. Ő, mint mondja, barátja volt Abdul Hamid szultánnak. Hát az bizonyos, hogy összeköttetésben voltak... Azt is tudom, hogy az ő detronizálása után Vámbéry levelet írt az Egyesülés és Haladás nevű bizottságnak s az új rezsimnek is rendelkezésére bocsátotta a szolgálatait, de feleletet nem kapott. Magam is két esztendő óta vagyok Budapesten, igyekeztem minél szélesebb körű összeköttetést és ismeretséget szerezni, de Vámbéry ismeretségét nem kerestem. Tehát haragszik... De azért nem kell félni az iszlám pusztulásától.

Ezután a Törökország alkotmányos életéről tett nyilatkozatra reflektált a főkonzul.

— A mai rezsim, mondta, amikor kezébe vette a hatalmat, teljes energiával fogott hozzá a rend helyreállításához s amit a rendelkezésére álló erővel megtehetett, azt meg is tette. Olyan eredmény ez, amelyet nem lehet elvitatni, mert szemmel látható, kézzel fogható. A mit Abdul Hamidról mondott Vámbéry, hogy lopott s a török adminisztrációról, hogy annak minden tagja lop: az olyan kijelentés, amelyre nem reflektálhatok. Így sem iszlém politikusa, sem objektív tudós nem beszélhet. Egyáltalán: hogy lehet úgy nyilatkozni sok millió emberről, ahogyan Vámbéry teszi? Hogy a mohamedán embernek nincs jelleme. A más vallásúak között sokkal ingatagabb jellemű emberek is vannak.

Mikor Tripolisra terelődött a beszélgetés, a konzul szólalt meg.

— Nem valószínű, hogy háborúra kerüljön a sor. Nem is lenne jó senkire nézve, mert nem lehetne lokalizálni. De Törökország

nincs is elkészülve tengeri háborúra. Abdul Hamid nagyon elhanyagolta a hadi flottát s csak az új kormány kezd modern páncélos hajókat építeni. Valószínű, hogy az olasz hajóraj csupán demonstrálni akar, hogy az olasz kormány akaratát keresztülvigye. A fegyveres összetűzés nem is valószínű.

A főkonzul még egyszer kifakadt a bántó nyilatkozatok miatt, de aztán lecsillapodott. Megnyugodott abban a gondolatban, hogy az iszlám még elég erős a mai válságnak a leküzdésére is.

Zucker Henriket felmentették.

(Ujabb letartóztatás a felmentés után.)

Távirati tudósítás.

Budapest, szeptember 28.

A Zucker-ügyben ma végre rákerült a sor a perbeszédre. A királyi ügyész egész terjedelmében föntartotta Zucker Henrik és társai ellen a vádat, melyet főképpen Hammernak, szerinte megokolatlanul megmásított vallomására alapított. Sorba felszólaltak ezután a védők: Bródy Ernő dr., Visontai Soma dr., Váczonyi Vilmos dr. és Gál Jenő dr. s azt bangoztatták, hogy Zucker Henriket teljesen alaptalanul vádolták meg, mert még komoly gyanúkat sem produkált ellene az egész eljárás.

A bizonyítási eljárás befejezése előtt még két tanút hallgattak ki: Jeszenszky Gergely rendőrtanácsost és Palágyi Kálmán rendőrségi főfelügyelőt.

Jeszenszky Gergely vallja, hogy a második tüzeset után nála járt Zucker és tanácsot kért tőle, hogy mit tegyen, mert gyújtogatás történt nála. Detektiveket is kért a tanutól. De ő azt mondta, hogy tanácsot nem adhat, menjen a detektívtestülethez, ott majd kap detektiveket.

Palágyi Kálmán államrendőrségi főfelügyelő előadja, hogy Zucker Korodi rendőrkapitány társaságában járt nála és tanácsot kért tőle, hogy a további tüzesetek ellen hogyan védekezzen. Zucker fölvetette azt az eszmét, hogy talán detektivek kirendelésével lehetne a dolgon segíteni. A tanu azt mondta, hogy miután a tűzrendészeti bizottság ott járt és bizonyos szabályokat és föltételeket írt elő, tartsa be Zucker azokat a föltételeket, akkor nem lesz szükség detektívre.

Az ügyész vádbeszéde

Balás Elemér királyi ügyész: A vádlottaknak a vádlottak padjára jutását részint néhány vádlottársának oly vallomása idézte elő, amely vallomások önmaguk vádolása mellett a vádlott társaikat is vádolták, részint oly tanuvalomások, amelyek terhelően szólván egyik-másik vádlottra, megerősítették a vádlott társak ama bizonyítékait, amelyek önmagukat és társaikat vádolták. A főtárgyaláson ezzel az eddigi anyaggal és alappal szemben egy megnevezhetetlen sok percentben megváltozott helyzettel állunk szemben. Hogy úgy fejezzem ki magamat, az egész vonalon vallomás visszavonások folytak le előttünk. Ezek a vallomásvisszavonások azonban teljesen megokolatlanok. Az ügyész ezután tüzetesen foglalkozik Hammer vallomásával, aki azt adta elő, hogy Zucker rendeltére tört össze árukat. Ezt a vallomást az ügy anyaga sok tekintetben megerősítette. A további kérdés az, hogy Zucker tudott-e a törésekről és azok az ő utasítására történtek-e. Ha ezt vizsgáljuk, akkor a három vádlottnak egymást és Zuckert terhelő vallomását és a vizsgálóbíró előtt tett beismerést alapul elfogadva, a három

vádlottnak terhelő vallomásával előttünk áll a bizonyíték. Hammer beismerte, hogy Zucker árukat az udvaron, a raktárban, nappal, éjszaka, minden tüzeset után állandóan tördelte. Ha ez a tény áll előttünk, akkor lehetetlen elzárkózunk annak megállapításától, hogy ez csak Zucker tudtával történhetett. Hiszen Hammernek különben semmi haszna sem lehetett belőle, mert ő a biztosító-társaságtól semmit se kap érte. Meg kell a logika szabályai szerint állapítanunk, hogy mikor egy alkalmazott ily munkára szánja el magát, az az ő főnökének tudta nélkül lehetetlen, hogy történjék. Ezzel pedig Zuckernek más célja nem lehetett, mint a biztosítás útján való vagyonszerzés. A vádat föntartom mindegyik vádlottal szemben és indítványozom, hogy család büntetének kísérletében Zuckert mint tettest, a többi vádlottat, mint bűnszegedeket mondja ki a törvényszék bűnösnek és sújtsa őket megfelelő büntetéssel.

Bródy Ernő dr. egy óránál tovább tartó beszédében azt fejtegette, hogy Zucker ártatlan, hogy semmi haszna sem lehetett a tördelésből, melyet a szakértők s a tűzoltók is jelentéktelennek mondanak. Bizonyítja a pör anyagával, hogy Zucker jelen sem volt a kárbecslésnél, hogy nem volt szorult helyzetben, mert mint a könyvszakértők kimutatták, százhuszezer koronát meghaladó készpénze volt, nem pedig 40.000 korona, mint a vád állítja.

Ezután Visontai Soma dr., Hammer védője beszélt.

A fölmentés.

A bíróság két órákor vonult vissza ítélethozatalra. Negyed órai tanácskozás után kihirdették az ítéletet, mely az összes vádlottakat, az ellenük emelt vád és következményeinek terhe alól fölmenti.

Az ítélet megokolására kimondja a bíróság, hogy a vádlottak ellen emelt vád beizolást nem nyert, különösen nem Zucker Henrikre nézve. Hammer Sámuel is föl kellett menteni, bár beismerte, hogy árukat tört össze, de ez a cselekmény nem meríti ki a biztosítási család kritériumát, mert sem magának, sem másnak anyagi kárt vagy hasznot nem okozott. Az ítéletet a közönség megéljenezte.

Letartóztatás hamis vád miatt.

Balás Elemér királyi ügyész megnyugodott az ítéletben, amit a közönség éljenzéssel fogadott. Erre felállott a királyi ügyész és a következő indítványt tette:

— Három embert, Zucker Henriket, Fischgrund Dávidot, Szántó Gézá fogságba helyezték. Most már jogerős ítélettel megállapított hamis vád alapján. Akinek némi érzéke van az igazság iránt, annak igazságérzéke föllázad az ellen, hogy olyan ember, mint Hammer Sámuel, aki bosszuvágyból és kapzsiságtól vezetve, ártatlan embereket juttatott a börtönbe, hogy az ilyen fölemelt fejjel, mint fölmentett ember távozhassék az igazság csarnokából. Indítványozom, hogy Hammer Samu ellen hamis vád büntette címén rendeltessék el a vizsgálat és a vizsgálati fogság. Ugyancsak kéri hamis vád címén Fischgrund Dávid ellen is a vizsgálatot.

Az ügyész szavai után a bíróság határozathozatalra vonult vissza.

A bíróság tíz perces tanácskozás után újra megjelent és kihirdette a határozatát az ügyész indítványairól. A bíróság Hammer Sámuel és Fischgrund Dávid ellen hamis vád miatt elrendelte a vizsgálatot és Hammer ellen egyúttal elrendelte a vizsgálati fogságot is. A bírói határozat következtében Hammer Samut azonnal letartóztatták.

Az olasz-török konfliktus.

— Az olasz kormány ultimátuma. —

Arad, szeptember 28.

Tegnap még úgy látszott, hogy a Tripolisz miatt ellentétbe került Olaszország és Törökország közti békés megegyezés a hatalmak közvetítésével létre fog jönni minden komolyabb összeütközés nélkül. Mára aztán kiderült, hogy Olaszország ultimátumát, amely 24 óra alatt választ követel a tripoliszi kérdésben Törökországtól, *San Guiliano* külügyminiszter még tegnapelőtt éjjel elküldte a konstantinápolyi olasz nagykövetségnek. Érdekes dolog, hogy a *Matin* tegnap esti számában már közölte is az olasz ultimátum összes lényeges követeléseit és azt, hogy 24 órai időt adott az ultimátum a válasza. A *Matin* szenzációs értesülését azonban minden oldalról megcáfolták és a világsajtó valósággal elárastotta ma a tripoliszi kérdést az ultimátum-bíró demontálásával. Értelmezhető meglepetést keltett tehát, amikor a hivatalos híradás ma a demontálással szemben megerősítette a *Matin* hírére és bejelentette, hogy a 24 órás ultimátum csakugyan megtörtént. A hivatalos értesítést a római külügyi hivatal ma délután adta ki, miután már az ultimátum átadása megtörtént.

A konstantinápolyi olasz nagykövetség ideiglenes vezetője délután 2 órakor jelent meg *Haki pasa* nagyvezírnél és átnyújtotta az ultimátumot. A nagyvezír egészen konsternálva volt és azonnal kihallgatásra jelentkezett a szultánnál. A kihallgatás után sürgős minisztertanácsot hívtak össze. A török kormányt tehát holtan délután fél 3 óráig meg kell adnia a választ az ultimátumra.

A választ illetőleg a legteljesebb bizonytalanság uralkodik diplomáciai körökben is. Senki sem tudja, hogy milyen választ adhat az olasz kormány hideg hangú ultimátumára a porta. Az ultimátum ugyanis nem kevesebbet követel, mint azt, hogy Törökország egyezzen bele Tripolisznak olasz haddal való megszállásába. Ezzel szemben a török közvélemény izgatottan ellenéz minden Olaszországnak adandó engedményt, az ultimátum merész követeléseiről nem is szólva. Valószínűnek tartják, hogy mindkét állam Ausztria Magyarország közvetítését fogja kérni és a monarchia a közvetítésre vállalkozni is fog.

Az olasz külügyi hivatal az ultimátum átadásával egyidejűleg minden intézkedést megtett a fegyveres összeütközés lehetőségének bekövetkezésére. Az aténi, belgrádi szófiai, bukaresti és cettinjei olasz követségek és ezekben az országokban levő konzulátusok hosszú táviratot kaptak ma a külügyminisztériumból. A távirat bejelenti, hogy Olaszország kényszerítve volt határozott hangú iratot intézni Törökországhoz, miután az olasz kormány el van tökéltve, hogy a tripoliszi kérdésben mindent meg tesz, amit Olaszország érdekéhez és méltóságához híven sürgősen tennie kell. Olaszországnak ez a lépése azonban távolról sem jelenti azt, hogy a balkáni területiális státuskvóba változás állhatna be és épen ezért a külügyi kormány szükségesnek tartja képviselőit figyelmeztetni, hogy Olaszország a balkáni államoknak a státuskvó megváltoztatására irányuló törekvéseit semmi esetre sem támogatja.

Mai távirati értesüléseink a tripoliszi kérdésben a következők:

Olaszország ultimátuma.

Rómából jelentik a Magyar Távirati Irodának: Az olasz-kormány jegyzéket intézett a török kormányhoz, amely arra való tekintettel, hogy a török kormány csapat küldeményeket

indít Tripoliszba, közli azt az elhatározását, hogy Tripolisz és Kyrenaika katonai okkupációjához azonnal hozzájárul. Az olasz kormány elvárja, hogy a török kormány sürgős rendelkezéseket fog kiadói abban az irányban, hogy ezeket az intézkedéseket a török hatóságok semmiképpen se ellenezzék, hogy ezáltal a szükségessé vált okkupáció minden nehézség nélkül békésen végrehajtható legyen. A török kormányt felszólítják, hogy huszonnégy órán belül adja meg választát, mert ellenkező esetben az olasz-kormány indítatva érzi magát az okkupáció biztosításához és az intézkedések azonnal való végrehajtásához hozzájárulni.

Berlin, szeptember 28. A *Tageblatt*nak jelentik Konstantinápolyból: Híre jár, hogy Olaszország a következő feltételek teljesítése esetén hajlandó csapatainak Tripoliszban való partraszállításáról lemondani: Olaszország azt követeli, hogy Tripolisz pénzügyei kezelésének ellenőrzésére ellenőröket küldhessen ki a vilajet kormányzósága mellett is kiküldött olasz ellenőrök működjenek. A Tanin értesülése szerint a porta nem tett le arról a reményről, hogy sikerülni fog a tripoliszi kérdést békésen megoldani.

Berlin, szeptember 28. A *Lokalanzeiger* jelenti: A külügyi hivatalban határozottan megcáfolták külföldi lapoknak azt a hírért, hogy az olasz kormány huszonnégy óra alatt lejáró ultimátumot küldött a portának. Ez ideig még sem a porta, sem pedig a nagyhatalmak külügyi hivatalai még nem tudják hivatalosan, hogy minő követeléseket támaszt Olaszország, sőt föltehető, hogy még a konzultáció sem állapította meg véglegesen a követelések szövegét. Nem is látszik valószínűnek, hogy Olaszország, mielőtt diplomáciai uton megkísérelné a békés megegyezést, ultimátumot küldene Törökországnak.

Berlin, szeptember 28. A *Berliner Zeitung* Am Mittag jelenti, hogy az olasz-kormány eddig csak egy jegyzéket küldött Törökországnak, amelyre a porta kitérő választ adott.

Törökország álláspontja.

Berlin, szeptember 28. A *Vossische Zeitung*-nak jelentik Konstantinápolyból: Beavatott körökben azt hiszik, hogy megoldást fognak találni, minthogy Törökország gazdasági és kulturális téren a legmesszebbmenő engedményekre hajlandó, hogy Tripolisz katonai megszállását elkerülje. Közlebbit azonban *Garoni* nagykövet megérkezéseig nem lehet tudni.

Konstantinápoly, szeptember 28. A belügyminiszter a helyi hatóságokhoz körrendeletet intézett, melyben kijelenti, hogy a kormány mindent meg fog tenni az ország érdekeinek és a nemzeti becsületnek védelmére. Egyelőre csak Olaszország tervéről van szó, amely még nincsen végrehajtván. A rendelet azt tanácsolja, hogy amíg az Olaszországgal való viszony nincs megszakítva, minden bojkottmozgalmat nyomjanak el a hatóságok. A tripoliszi képviselők is nyugalomra intik a tripoliszi lakosságot, mert aggodalomra nincsen ok. A török flotta, mely a sziriai vizeken van, rövidesen parancsot kap, hogy Konstantinápoly előtt jelenjen meg. A tripoliszi váli, akinek tegnap este kellett volna elutaznia Tripoliszba, telefonutasítást kapott a belügyminisztériótól, hogy elutazását halassza el. Hír szerint a tripoliszi váli új instrukciókat fog kapni. Egy másik hír szerint egy katonatisztet fognak kinevezni válivá. A Tanin szerint Olaszország azt fogja kívánni, hogy Tripoliszban gerődések ne emeltessenek és ott török helyőrség ne tartózkodhassék. El teljesíthetetlen követelésekre való tekintettel a konfliktus kiélesedésétől

lehet tartani. Híre jár, hogy a komplikált helyzetre való tekintettel a parlamentet nem november 14-ére, hanem már október 14-ére fogják egybehívni.

Konstantinápoly, szeptember 28. A nép hangulata annyira izgatott, hogy a kormány nem merte azt a hodzsát, aki tegnapelőtt egy mecszetben az eu ópaiak és a kormány ellen prédikált, elfogatni. A kormány megelégedett azzal, hogy utasította a seik ül-izlamot, hogy a hodzsát, akinek a népszerűsége már kezd veszedelmes-e válni, helyezze el Konstantinápolyból.

A dorbézoló nagyvezír.

Konstantinápoly, szeptember 28. A tripoliszi bonyodalmak első áldozata *Haki pasa* török nagyvezír lesz. A lakosság már tegnap több helyen tüntetett a nagyvezír ellen, ma pedig egész sereg utcai tüntetést terveznek ellene. Elsősorban őt teszik felelőssé a tripoliszi eseményekért, de más okokból is haragudznak rá. Így azért is, mert a nagyvezír felesége osztrák leány. Szombaton éjjel, mikor az első hírek érkeztek Konstantinápolyba, arról, hogy Olaszország hadi készülődéseket tesz Tripolisz ellen, a nagyvezír állítólag palotájában mulatott nagy férfi és női társaságban. Eltekintak és pokert játszottak. Közben egyre másra jöttek a sürgönyök Olaszország harci készülődéseiről. A nagyvezír tovább kártyázott és csak reggel felé, *Rubilant pasa* feleségének unszolására, aki mint az olasz nő, rendkívül érdeklődött az események iránt, bontotta fel az asztalan halomszámra összegyűlt sürgönyöket. Így történt, hogy a nagyvezír majdnem huszonnégy órai késedelemmel tett jelentést a szultánnak a tripoliszi eseményekről.

A tripoliszi események.

Milánó, szeptember 28. *Luigi Barzini* a *Corriere della Sera*-nak Tripoliszból a következőket táviratozza: A *Derna* török szállító-gőzös-municióval megrakva ide érkezett. A szállító gőzös megérkezése az olasz kolónia körében izgatottságot keltett. Eddig teljes nyugalom van. A Bajram-ünnep a legszebb rendben folyt le. Török őrségek éjjel-nappal cirkáltak, hogy minden rendzavarást megakadályozzanak. Egyedül az arab nyelvű újságok izgató cikkeiben jut kifejezésre a mohamedán lakosság izgatottsága, de ezeket a cikkeket is, sajnos, az olasz lapok szenzáció hajhászó közleményei okozták. A haditudósítók megérkezése és az európaiak elutazása mély hatást tett a lakosságra.

Páris, szeptember 28. A *Newyork Herald*-nak jelentik Tripoliszból: Tripolisz partjánál a halászok három olasz cirkálót vettek észre. A *Derna* szállító-gőzös nagy mennyiségű municióval és élelmiszerekkel Tripoliszba érkezett. A *Derna* kiküldésére az adott alkalmat, hogy szeptember 19-én a mecszetben egybegyűlt arabok esküvel kötelezték magukat, hogy Tripoliszt utolsó csöpp vérükig meg fogják védelmezni. Az európai lakosságot pánikszzerű félelem fogta el. A *Banca di Roma*, valamint az európaiak üzletei zárva vannak, az üzleti könyveket pedig a konzulátusoknál helyezték le-tétbe.

London, szeptember 28. Mint a *Daily Chronicle* jelenti, ma délelőtt egy török hadihajó érkezett Tripoliszba. Százfőnyi katonaság, több láda fegyver és sok munició van a hajón.

Tripolisz, szeptember 28. A lakosság közt óriási a rémület, sokan ki akarnak vándorolni. A hatóság falragaszokon hirdeti, hogy nincs veszedelem és megtiltja, hogy bárki is kivándoroljon.

Tripolis, szeptember 28. Óriási az izgatottság a városban. Olaszok és törökök menekülni kísérelnek, de a hatóság akadályokat gördít a város elhagyása elé. Ugy az olasz, mint a török hadihajók közeledését jelzik.

Német békeközvetítés?

Konstantinápoly, szeptember 28. Hire jár, hogy Marschall báró azzal a kérelemmel fordult a berlini külügyi hivatalhoz, hogy Németország vegye át a közvetítő szerepét. Azt a hírt, hogy a szultán le akar mondani, határozottan megcáfolják.

Konstantinápoly, szeptember 28. Marschall báró német nagykövet tegnap audiencián volt a szultánnál. Azt hiszik, hogy ez az audiencia és az azt követő minisztertanács általánoságban megállapította az Olaszországnak tehető koncessziókat. Végleges megállapodás természetesen nincsen erre nézve, de azt hiszik, hogy a német közbelépés elhárította a háború veszedelmét.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Elítélték az ökörmézoi gyógyszerészt. Jelentették annak idején, hogy Lamm Wolf aláírással följelentést adtak be az igazságügyminiszteriumhoz, mely az ökörmézoi bírói kar ellen rágalmazásokat tartalmazott. Különböző ryanuokok alapján a Lamm Wolf aláírással előlított följelentés szerzőjéül Székely Miksa gyógyszerészt tartották és meg is indították ellene az eljárást. Szerdán kezdte a máramarosszigeti törvényszék az ügyet tárgyalni. Több tanut hallgattak ki, ezek közül azonban egyik sem vallotta azt, hogy Székelyt tartja az igazságügyminiszterhez intézett beadvány írójának és szerzőjének. Ellenben valamennyien úgy nyilatkoztak, hogy Ökörmézón mindenki Székelyt tartotta a följelentőnek. Érdekes, hogy a tárgyalásra az ökörmézoi járásbíró is valamennyi tagja tanuként volt idézve, úgy, hogy helyettesítésünkre — nehogy az igazságszolgáltatás szüneteljen — Máramarosszigetről rendeltek ki bírakat. Két napi tárgyalás után ma délután öt órakor hirdette ki a bíróság az ítéletet. Székelyt két rendbeli rágalmazás vétségében találta bűnösnek s ezért össz büntetésként ezer koronára ítélte. Az indokolás szerint beigazolódtott, hogy a feljelentés Székely szellemi terméke.

§ A letartóztatott bábaasszony. Kiss Andrásné, a magzatelhajtás miatt vád alá helyezett bábaasszony ma ügyvédje útján szabadlábra helyezését kérte. A törvényszék vádtaása a napokban fog dönteni a kérvény felett.

§ Drága könyöradományok. Két évvel ezelőtt Buttyinban a csendőrség elfogott egy Katz Lipót nevű embert, ki hamisított engedélyvel könyöradományokat gyűjtött a gömörpanyói izraelita hitközség templomának javára. A nála levő könyvből kiderült, hogy Katz Rákosszentmihályon kezdte meg 1909. februárjában szőlőművelését s egy hónap alatt fél Magyarországot végig járta. Az aradi kir. törvényszék közbiztonság elleni kihágásért vont felelősségre a könyöradománygyűjtőt. Katz ugyan azzal védekezett, hogy Pesten állás nélkül bolyongott, midőn egy vendéglőben két előtte ismeretlen ember csatlakozott hozzá. Az egyik, mint a gömörpanyói hitközség elnöke mutatkozott be neki s felszólította, hogy 3 koronáért vegye át a gyűjtést. Katz a gyűjtött pénzt mindig átadta megbízójának s állítólag fogalma sem volt arról, hogy az igazolvány hamis. Katz azonban ezeket az állításokat semmivel sem tudta bizonyítani s így a törvény szék egy heti elzárásra ítélte. Az ítélet ellen az

ügyész telebbezett, a nagyváradi tábla azonban jóváhagyta a törvényszék ítéletét. Harmadfokon a kir. Kuria most hozott ítéletével az első két fórum ítéletét megváltoztatta. A legfelsőbb bíróság, miután a lefoglalt könyvbe Katz a tornallyai szolgabíró pecsétjét és a szolgabíró nevét is ráhamisította, közokirathamisítás büntetésében mondta ki bűnösnek a könyöradománygyűjtőt s ezért tíz havi börtönre ítélte.

Tettenért feleség.

— Tárgyalás az aradi rendőrbíró előtt. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 28.

— Hütlén kigyó, megcsiptelek, most tagadj, ha tudsz!

Tévedni tetszik, ez nem egy hatásos dráma második felvonásából való. Még csak nem is a Babuskából. Ezt a hozzá illő pózzal tényleg elszavalta egy aradi férj, még pedig igen furcsa helyen, egy garni szállóban.

Az előzmények igen közönségesek. A férj észrevette, hogy felesége ónagysága szigorúan ragaszkodik a bibliához: szereti felebarátjait. Még pedig nagyon szerette, sőt nem engem, sem téged, vagy őt, hanem minket, titeket, sőt őket. A dolog magyarázata egyszerű lett volna: ónagysága bizonyára szívtágulásban szenvedett. Ezen az alapon meg tudná magyarázni az ember a sok szeretetet. Az ember igen, de a férj nem. A férj ezért, érthetetlen, hogy mi okból és mi jogon, felháborodott és, amint ez szokás, bosszúra gondolt.

Figyelni kezdte ónagyságát, s egy ugynevezett szép őzei napon, egy jóbarátjával látta meg az utcán. Utánuk lopózott s követte őket egy garni szállóig. A fiatal pár belibeggett a vendégszerető házba.

Hagyjuk magára a fiatal párt és kövessük azt a zord tekintetű férfit, ki egyenesen a sarki rendőr felé tart. Ezt a módszert a régi regényíróktól tanultam s amint a példa mutatja, ez a módszer némely esetben még most is praktikus. A zord férfi, a férj, a rendőrrel és egy pincérrel egyenesen a szálló hetes szobájához ment. Bekopogtatott rajta, de — óh a kis ravasz — nem a saját, hanem a törvény nevében. A bentlévők, mit tehettek egyebet, kinyitották az ajtót.

A feleség és a jóbarát bent söröttek. A férj és kísérete beléptek s a következő pillanatban már elhangzott a „Hütlén kigyóhoz” címzett kijelentés. Ószintén megvallva a férjnek gyanuja a hütlenség illetőleg, alapos is volt. A szobában a röviden jóbarátjának nevezett egyén vallási viszonyain kívül is sok minden rendetlen volt, így többek között a butorzat egy darabja és ónagysága öltözeke. Az asztalon pedig egy tizkoronás. A rendőr megállapította a személyazonosságot, ónagysága pedig némi zavarban vallotta be, hogy a tiz koronát ő kapta a barátjától.

Rémes pillanat következett. A férj hátsó nadrágzsebébe nyúlt és kivéve — dehogyan a revolvert — a pénztárcáját és egy hatos borraivalót adott a szobapincérnek. Egy izgatott férjnek rezon ugyan ilyenkor revolvert előrántani, de történetünk hőse ezt nem tette. Sőt. Felment a rendőrbíróhoz és feljelentette b. neje ónagyságát — titkos szerelemért. És a férjnek teljesen igaza van, mikor nem lövöldözik legalább is a higiénia szempontjából.

A kihágási bíró ma ítélkezett az ügyben s miután „a tényállást” a férj és a pincér teljesen igazolták, a szeretetreméltó asszonyt egy napi elzárásra ítélte.

Morál: Hetes száma szobába menni, rossz kabbala.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Péntek: Ártatlan Zsuzsi, operett. Bemutató. (A. bérlet.)

Szombat: Ártatlan Zsuzsi, operett. (B. bérlet.)

Vasárnap: Délután: Gül-Baba, operett. Este: Ártatlan Zsuzsi, operett. (C. bérlet.)

Hétfő: Ártatlan Zsuzsi, operett. (A. bérlet.)

Kedd: Ártatlan Zsuzsi, operett. (B. bérlet.)

Szerda: A rejtélyes ember, szinmű. Bemutató. (C. bérlet.)

Csütörtök: A rejtélyes ember, szinmű. (A. bérlet.)

Péntek: Bánk bán, opera. Diszlokádás. (B. bérlet.)

Szombat: Dollárkirálynő: operett. Új bemutattással. (C. bérlet.)

* Az ártatlan Zsuzska premiérje. Holnap, péntek este nyílnak meg az aradi téli színház kapui. Az első előadás premiér lesz. A szintársulat bemutatja Gilbert-nek a nagynevű francia zeneszerzőnek legújabb operettjét, Az ártatlan Zsuzskát, amely mindenhol a legnagyobb sikerrel került színre. Az első előadás méltó megnyitója lesz a téli színházi évadnak, mert már az első premier kiváló színházi eseménynyé fog alakulni. Az ártatlan Zsuzsi magában hordja a siker minden biztosítékát, mert főbeműző, könnyed és dallamos zenéje mellett mulattató szövege van. Az operett érdekes cselekményét a következőkben ismertetjük:

Első felvonás. Des Aubrais báró, aki igen erkölcsös ember hírében áll, akadémiai tagnak választják meg „Az alma nem esik messze a fájától” című tudományos műve jutalmául. A báró tiszte az erénydíj odaítélése is és a kitűnő akadémikus az erénydíjat Pomarel ilustszergyáros feleségének, Zsuzsinak adja. Zsuzsi azonban épen nem mutatkozik valami nagyon erényesnek, mert mielőtt férjét fegyvergyakorlaira hívják be, az első éjszaka elmegy Des Aubrais báró fiával, Huberrel mulatni a Moulin Rouge ba.

Második felvonás. A Moulin-Rouge-ban folyik a mulatság. Egyik szeparétában lefekszik félig elázva Pomarel, aki nem utazott el, hanem, átmulatta az estét. Ekkor érkezik meg Pomarelné Huberttel és véletlenül ugyanabba a szeparéba kerülnek, ahol az elázott Pomarel alszik. Pomarelné hirtelen egy függöny mögé bujik és csak a kezét nyújtja a férje felé, akit a szép, finom női kéz és az ő gyárából való parfüm illata egészen elkábit. Pomarel udvarolni kezd a saját feleségének, míg a szomszédos fülkében Des Aubrais báró, az erkölcsös akadémiai tag mulat Charnceynek, vetélytársának a feleségével. De miután a kitűnő akadémikus teóriája szerint az alma nem esik messze a fájától, a szeparétában nemcsak a fia mulat a szeretőjével, hanem a leánya, Jacqueline is, aki a fiatal Renével jött el kíváncsiságból a Moulin-Rouge ba. A párok tehát mind együtt vannak, amikor betoppan Charncey és meglátja a bárót. Elhátározza, hogy bosszút áll az ellenfelén, leleplezi őt és a rendőrséget hivatja. A rendőrök behatolnak a báró szeparéjába és Charncey ekkor látja, hogy az a hölgy, akivel a báró mulatott, az ő felesége.

Harmadik felvonás. Az asszonyok minden egyes kimagyaráznak a férjük előtt. Pomarelné azt mondja a férjének, hogy a romlott hölgyeket akarta a Moulin Rouge-ba a jó utra téríteni, mint erénydíjas hölgy, Charncey pedig ugyanezzel a kifogással vágta ki magát. Charncey megbocsát feleségének, sőt Des Aubraisnál az ő számára is erénydíjat eszközölt ki.

* A szatmári szintársulat Déván. Hevesi Béla, a szatmári szinikerület igazgatója, október 3 án kezd meg Déván szezonját. Elsőrendű társulatának erői: Czako Vilmos, Heltai Hugó, Fehér Gyula, Balázs Bálint, Szöke Sándor, továbbá Aradi Aranka, H. Balla Mariska, Dé-

nes Ella, Hanel Aranka. A társulat az elmúlt szezon összes sikert aratott drámai és operett-ujdonosságait bemutatja a dévai közönségnek.

* **Álomország** A magyar irodalomnak mindig eseménye, ha Herceg Ferencnek egy új regénye megjelenik. Herceg Ferenc kitűnő hetilapjában, az Új Időkben most indul meg a kiváló írónak „Álomország” című megragadóan szép új regénye. Herceg Ferenc, a szerkesztő mellett a magyar irodalom jelesei dolgoznak még az Új Időkbe és ide írják legszebb novelláikat, cikkeiket és verseiket. A külföldi szépirodalom minden értékesebb műveiről is beszámol azon frissében ez az eleven hetilap, amely a Horkayné elmés rovatán kívül most új rovatot is nyit „Egy képviselő naplója” címen amely vetekedni fog népszerűség dolgában az „Ökényes naplója”-val. Az Új Idők illusztratív része, amely csupa ölet és mindig szórakoztató, felöleli a hét legfontosabb eseményeit és a lap minden oldalát elevenség és izlés jellemzi. — Minden új előfizető teljesen díjtalanul kapja Dumas 8 kötetes világhírű regényét, Gróf Monte Cristót. Az új évnegyed október 1-én kezdődik. Előfizetési ára negyedévre 5 korona. Mutatványszámot kérésre ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, VI., Andrássy ut 10.

* **Salombo.** Az Uránia új műsorában, amely pénteken kerül először színre, ismét egy szenzációs hatású dráma kerül színre. Salombo klasszikus és izgató történetét dolgozták föl a világhírű Pathé-cég írói, mozdírává. *Flaubert* Gusztávnak, a francia klasszikus regényírónak hasonló című nagyhatású regényéből írták a kinematográfia számára ezt a drámát, amely hatás, érdekesség és szépség dolgában a legnagyobb slágerekkel vetekedik. A pompás francia dráma mellett a Japán baha, Ha vége jó, minden jó, érdekfeszítő drámai képek, két gyönyörű természeti fölvetél: az Albula-völgy és Berlin szépségeinek bemutatása egészíti ki a műsort, amelynek változatosságát három kagylóan komikus kép adja meg. E műsor utánra az Uránia igazgatósága máris megszerezte a legújabb szenzációs Asta Nielsen-sorozat bemutatását, ezek között az október végén megjelenő *Ez ő vágyak dráma*, előadását is. 175

A szerb királygyilkosság története.

— A közvetlen előzmények —

Távirati tudósítás.

Belgrád, szeptember 28.

Novakovics, a szerb királygyilkosság egyik közvetlen szemtanúja, mint ismeres, a belgrádi *Tribunában* cikksorozatban közli a belgrádi királygyilkosság történetét. A mai folytatás a gyilkosság közvetlen előzményeit mondja el:

— Mikor a királyi palotába értünk — írja **Novakovics** — annak parkjában *Masin* nyugalmazott ezredes, ki szintén az összeesküvőkhez tartozott, két tiszttel láttuk beszélgetni. *Masin* azzal fogadott bennünket, hogy vállalkozásunk kimenetelére aligha lesz szerencsés, mert a palotában sem *Sándort*, sem *Draga Masinát* nem tudjuk megtalálni, jóllehet feltétlenül bizonyos, hogy a palotából nem menekültek el. Ez a kijelentés minket mód nélkül felizgatott, én azonban biztam abban, hogy a király és a királyné csak elrejtőztek valahová, és végre mégis meg fogják őket találni. A tisztek ekkor azzal a mesével álltak elő, hogy a királyi palotából a várba alagut vezet s azon menekült el a királyi pár. *Masin* ezredes ezzel szemben azt állította, hogy ilyen, a királyi palotát a várral összekötő alagut nincsen.

Az összeesküvő tisztek erre átkutatták az egész királyi palotát és később jöttek jelenteni, hogy a királyi párt nem találták. Nem sokkal ezután azt is jelentették, hogy a hadügyminisztert, belügyminisztert és miniszterelnököt meggyilkolták, mert nem akartak csatlakozni az új rezsimhez.

Masin ekkor azt a parancsot adta ki, hogy mindenkivel, aki nem akar csatlakozni, hasonlóképpen járjanak el.

En azt tanácsoltam, küldjük el *Genosicset* a már roppant türelmetlen katonaság közé, hozzuk tudomásukra a történeteket, kiáltassuk ki *Pétért* királlyá, ezzel sikerülni fog meggyőzni őket, hogy a puocs be van fejezve. A tisztek csakugyan a katonaság közé gyűltek és megkezdtek a rábeszélést, ami eredménnyel járt, mert nemsokára több ezer torokból előtörő lelkes kiáltás verte fel az éj csendjét:

— Éljen *Karagyorgyevics Péter*, Szerbia új királya.

A szerelmes hölgy merénylete.

— Újabb adatok a letenyei járásbíró támadójáról. —

Távirati tudósítás.

Nagykanizsa, szeptember 23.

Megemlékeztek a lapok, hogy egy *Bauer Ilona* nevű szombathelyi hölgy gyilkosságra akart felbujtani egy ottani szobafestőt, hogy ez löjje le *Farkas László* dr. letenyei járásbíró, az ő egykori lovagját, aki valaha Szombathelyen [volt törvényszéki jegyző. Érdekes fejleményei vannak ennek a *Nick-Carter* izű figyelme. Az elszánt nő, miután a piktor végleg elállt a gyilkosság végrehajtásától, maga kísérelte meg azt és nem rajta mulott, hogy az nem sikerült. Az izgalmas regény folytatása a következő:

Bauer Ilona a kanizsai állomásról utána-utazott Szombathelyre *Gáspár Ferenc* szobafestőnek, aki innen azzal az ürüggyel tért vissza városába, hogy hazamegy előkészületeket tenni a gyilkosságra, s csak aztán megy Letenyére. Valójában pedig azt cselekedte, hogy a szombathelyi rendőrkapitánysághoz ment s ott elmondta, hogy mire akarta rávenni a szombathelyi fátyolos hölgy. Mikor a következő vonattal *Bauer Ilona* megérkezett Szombathelyre, már minden rendőr tudott az esetről, s így megérkezése után alig egy órával már foglya volt a rendőrségnek.

Konok tagadása azonban használt, bizonyítékok hiányában egy két óra alatt megszabadult a rendőrség őrizete alól és *Bauer Ilona* a legelső vonattal ismét Kanizsa felé ment, hogy Letenyére menjen sajátkezűleg végezni a járásbíróval. Amde a szombathelyi rendőrkapitányság volt annyira előrelátó, hogy közben táviratozott Letenyére a főszolgabírónak, hogy egy *Bauer Ilona* nevű hölgy oda valószínűleg meg fog érkezni és merényletet tervez *Farkas járásbíró* ellen. *Gajjásy* főszolgabíró a községbeli csendőröket informálta a dologról és meghagyta nekik, hogy kíséreljék figyelemmel, ha a leírt nő oda csakugyan megérkezik. Pár óra múlva *Bauer Ilona* csakugyan Letenyén termett. A csendőröknek első dolguk volt őt elfogni és őrizet alá venni. Minthogy pedig az elfogott nemcsak gonosz szándékát, de személyazonosságát is tagadta, a csendőrök *Farkas László* dr.-ért küldtek, hogy vele szembesítsék. Amint *Farkas járásbíró* a csendőrök szobájába lépett, ahol a nőt őrizték, ebben a pillanatban történt meg a merénylet kísérlete, mely csak a revolver tökéletes szerkezete miatt nem sikerült.

— „*Gyalázatos, most meghalsz*” kiáltással ugrott fel ültéből általános meglepetésre az exaltált nő és bluzának nyílásán egy kis hatlövétű forgópisztolyt rántott elő, melyet a járásbíró mellének szegezett. A pisztoly azonban nem sült el és a következő másodpercben már két csendőr erős keze fogta le az elszánt urinőt, nehogy szándékát végrehajthassa.

— Szerencséje, hogy nem sült el, volt első szava a meglepetésükből magukhoz térő jelenlevőkhöz, *küönben végeztem volna vele.* A csendőrök rögtön a járásbírószághoz kísérték át *Bauer Ilonát*, ahol *Orosz Béla* járásbíró őt és az eset tanuit kihallgatta és vallomásaikról jegyzőkönyveket vett fel.

Csak most derült ki, mi is volt az oka tulajdonképpen annak, hogy a szombathelyi fátyolos hölgy *Farkas László* dr. ellen merényletet tervezett. Részletes vallomása ugyanis bő-

ven nyilatkozik arról az intim összeköttetéséről, mely közte és a járásbíró között, ennek még szombathelyi jegyző korában fenállott. Később, nemrégén *Bauer Ilona* véletlenül egy másik letenyei fiatalembernek lett a menyasszonya, aki előtt *Farkas dr.* állítólag olyanformán nyilatkozott a nőről, hogy ennek következtében a házasság meghiúsult. Ezt akarta *Bauer Ilona* egykori lovagján megbosszulni.

— Mikor azonban most idejöttem Letenyére, — szölt védekezésére, — már eszem ágában sem volt, hogy elpusztítsam *Farkast*, csupán ráakartam ijeszteni a revolverrel, melyet magam zártam le a murakirályi állomáson, hogy el ne sülhessen.

A revolver az izgalmas eset alkalmával csakugyan le volt zárva, de mint azt a szintén kihallgatott fegyverszakértő megállapította, annak zárja mindig akadályozza a revolver működését. A rossz forgópisztolyt ugyanis csak úgy lehet elsűtni, ha az egyik kézzel az ember a rosszul működő zárócsapot nyitva tartja, amíg a lövés meg nem történt.

Bauer Ilona a letenyei járásbírósnak is csak pár órán át volt foglya, mert *Orosz járásbíró* a büntető perrendtartás szerint kénytelen volt kihallgatás után szabadlábra helyezni.

HIREK.

Ellopott negyedmillió hagyaték.

Távirati tudósítás

Baja, szeptember 28.

A bajai csendőrség és a szabadkai ügyészség most rejtélyes hagyatéklopás és végrendelet-hamisítás ügyében nyomoz. A hagyaték amelynek eltüntetéséről itt szó van, *borsódi Latinovics János* után maradt hátra. *Latinovics* 10-én halt meg agyvérzés következtében. Az öreg ur másfél évvel ezelőtt lemondott az ügyvédségről és nagyon visszavonult életet folytatott: az értékpapirjait olvasta, az értékpapírok szelvényeinek levágdosásával foglalkozott. Azok pedig voltak bőven. Sokat hozott az ügyvédi gyakorlat, még többet az uradalmi ügyészség. *Latinovics* évtizedeken keresztül ügyésze volt. *Saint Martini* herceg kasszáli uradalmának és a *Latinovics* család uradalmának. A vagyon, ami utána maradt, meghaladta a 250,000 koronát. Végrendelet nem maradt utána és így minden vagyonát nővére *Perndl Antalné* örökölte. Alig azonban, hogy a temetés megtörtént, a hagyaték sima átvételére beleszólt egy büntető feljelentés. A feljelentés lopásért és magánokirathamisításért történt. A följelentő, kinek nevét ma még nem lehet nyilvánosságra hozni, azt mondja ebben, hogy *borsódi Latinovics János* után igenis maradt végrendelet, csak hogy azt nem hozták nyilvánosságra. Elmondja a feljelentő azt is, hogy *Latinovics János* sok értékpapirja, különösen pedig sok *Pesti Hazai* részvénye volt, melyeket ismeretlen tettések mindjárt a halálest napján elloptak.

A rejtélyes hagyatéklopási ügyből eddig mindössze ennyit lehetett megtudni a többi az ügynek a kulissza titkai, az a marakodás, mely a *Latinovics*-vagyonért folyik, a rágalmak, miket a marakodók egymásra szórnak, annyi változatban keringenek a levegőben, hogy eddig semmi biztosat nem lehet megállapítani. Most még semmit sem lehet tudni. Igazat mond-e a feljelentés, nem zsarolási manőver-e az egész, a nyomozás fogja megállapítani.

— Lapunk mai számához utalványt mellékelünk és kérjük igen tisztelt vidéki előfizetőinket, hogy előfizetésüket megújítani sziveskedjenek.

— Az időjárás. (Az országos meteorológiai intézet hivatalos jelentése.) Jóslat: Később változékony idő várható, elvélve esővel. — Távirati prognózis: Enyhe, később változékony, elvélve csapadék. — A hőmérséklet Budapesten déli 12 órakor 20-8 Celsius fok.

— Lovagias ügy a képviselőházban. A Házi ülésén Déry Zoltán beszédébe a jobboldalról Lévy Lajos báró többször közbeszólt. Déry egyebek közt az interpellációkról beszélt. Lévy itt közbevetette.

— A koalíció százötvennyolc interpellációt hagyott elintézetlenül.

— Az ellenzékét bosszantotta Lévy báró megjegyzése s többen is feléje kiáltottak:

— Pool! Pool! Már fölébredt? Visszajött Amerikából?

Lévy Lajos báró dühösen fölpatlant az aposztrofálásra.

— Ez pimasszag — mondotta — aki gyanusítani akar, álljon elő.

A baloldaltól fölállt Eitner Zsigmond s bejelentette, hogy a Pool közbeszólást ő tette.

A szóváltásból lovagias ügy keletkezett. Lévy Lajos báró, Solymossy Ödön és Podmaniczky Endre báróval provokáltatta Eitnert, aki segédeiül Polónyi Dezsőt és Lovász Mártont nevezte meg. A segédek ma délután tanácskoztak és kardpárbajban állapodtak meg, amelyet holnap délelőtt fognak megvívni.

— A kolera. Mint a székesfőváros tiszti főorvosi hivatala közli, Budapest területén immár negyedik napja nem történt koleras megbetegedés és gyanús beteget sem vittek a Szent Gellért-kórházba. A főorvosi hivatal azért mégsem mer reménykedni a főváros koleramentességében, mert mint Damoklesz kardja, állandó veszedelmet rejt magában Ujpest közelsége, vagyis a behurcolás könnyű lehetősége. Ujpesten tegnap reggel óta nem fordult elő újabb kolera-megbetegedés, azonban a járvány-kórházban tegnap este kiszorított két beteg: Hajcsok Gyula, aki szeptember 24-én került oda és Baránszki Jakabné, akit tegnap hajnalban vittek be. — Fiuméből jelentik: A tegnap ideérkezett Odoacre olasz vitorlás öt főnyi legénységének bakteriológiai vizsgálatánál megállapították, hogy Bellen Gyula matróz kolera-bacillushordozó. A matrózt a martinichizai vesztgázárintézetbe vitték, a többi megfigyelés alá helyezték.

— A kétmilliósi fizetéseképtelenség. Közöltük, hogy Tarján Géza és Tarján József Aradon is jól ismert volt bukoveci bérilők, jelenleg vas megyei birtokok fizetéseképtelenek lettek. Tarjánék Budapesten a Royal szállóban értekezletre hívták össze bitelezőiket, akikől mintegy tizennégy napi moratoriumot kaptak. E tizennégy nap alatt a bitelezők bizottsága felveszi a státust, majd javaslatot terjeszt elő a békés likvidáció tárgyában. Tarján Géza ma közölte, hogy büntetendő cselekmény miatt nem tettek följelentést ellenük és az ő számitásai szerint a passzívakkal szemben, amelyek két millió koronát tesznek ki, körülbelül ugyanannyi aktiva állnak szemben. A temesvári piac is több százezer koronával van érdekelve a fizetéseképtelenségnél.

— Főispán és képviselő afférja. Kassáról jelentik: A tiszai ág. hitv. ev. egyházkerület tegnapi gyűlése alkalmából banquet volt. A banqueten Szentiványi Árpád országgyűlési képviselőnek a királyra mondott felköszöntője után Sziklay Ede főispán mondott beszédet, kijelentvén, hogy ő a kormányképviselője. A közelben élő Hammersberg László orszgy. képviselő erre félhangosan valami megjegyzést tett, amire Sziklay elpirult, majd félbeszakítva beszédét, rászólt Hammersbergre:

— Ne tessék közbeszólni, itt nem lehet obstruálni az ország pénzén!

Kubinyi Géza, Münnich Kálmán és Hámos Antal báró közbelépésére a kínos incidensnek a banqueten nem lett folytatása, Sziklay főispán azonban még aznap provokáltatta Hammersberg Lászlót. Az ügynek e szerint még folytatása lesz.

— Városi téglagyár eszméje merült föl ma a városi háznál. Menzer Béla budapesti mérnök ugyanis azt az ajánlatot tette Aradnak, hogy vegye meg 300 ezer koronáért az aradi gőztéglagyár részvénytársaság részvényeit, ami a várost a téglagyár tulajdonjogához juttatná. Lócs Rezső gazdasági tanácsnok egy alkalmi bizottság véleményét kérte ki ez ügyben. A bizottságnak az az álláspontja, hogy nem kell elfogadni a fővárosi mérnök prozódóját, ellenben komoly megfontolást érdemlőnek tartja azt az eszmét, hogy a város saját kezelésében állítson fel téglagyárat, amelynek segítségével sikeresen nyomhatná le a többi téglagyárak árait. Ilyen irányban komoly akciót kezdeményez ez a bizottság.

— Betörés egy zálogházba. Lugosi tudósítónk jelenti: Az egész várost nagy izgalomban tartja az a betörés, mely keddről szerdára menő éjjel történt. A betörés annál is inkább rejtélyes, mert most, a kiállítás alkalmából a közbiztonság több esendőt is igénybe vesz. Azonfelül pedig Lugoson is meg van honosítva az őrző és biztonsági vállalat. — A még eddig ismeretlen tolvaj, kulcsal nyitotta ki a Hegyesi-féle zálogházat és az üzletbe bemenne, összeszedett 16 ezer koronát érő ékszert és mint aki dolgát jól végezte, kiment és a redőnyt jól lehuzva, ismét lecsukta azt. Hogy mikor történt a betörés, nehéz megállapítani, mert a biztonsági vállalat őrői hitelesen igazolták, hogy esti 9 órától hajnali fél 5 óráig minden órában megnézték az üzlet redőnyeit és azt rendben találták. Üzletzárás ugyan este hétkor volt, reggel pedig fél nyolckor nyitották meg, midőn is rájöttek a lopásra. Hogy tehát esti 7 és 9 óra között, vagy reggel 5 és 7 óra között történt volna a lopás, szinte hihetetlen, mert ez időtájtban még rajokban hemzseg a nép az utcákon. A rendőrhatalóság erélyes nyomozást indított meg és remélhető, hogy rövid időn belül megkerül a vakmerő tolvaj. A kár egyébként biztosítás révén megterül.

— Halálra marta a kutya. Borzalmas szerencsétlenség történt ma délelőtt Blageilla Traján ágrisi földműves házában. Blageilla kis leányát minden őrizet nélkül a szobában hagyta, ahol a szerencsétlen esőpöcséget a házörző kutya, amely alighanem megveszett, megröhintte és össze-vissza marta. A kisleány fejét, torkát, szemét, fülét véresre marcangolta a megdühödött állat. A rettentő jajveszékésre a szomszédok kiszabadították kétségbeesítő helyzetéből a leánykát, aki addig is olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy most *haldoklik*. A kutyát lebunkózták és haladéktalanul megvizsgálják, hogy veszett-e.

— Megjutalmazott katonák. Aradvárosa még 1896-ban, amikor a háziezred Boszniából visszakérült, kétezer koronás alapítványt tett, amelynek kamatait minden évben valamelyik érdemes altiszt kapja jutalomként. Ennek az alapítványnak száz koronás kamatját most Klug Mihály 33-ik gyalogezredbeli őrmester kapta. Bohus Zsigmond bárónak szintén van egy ezer koronás katonai alapítványa és ennek 44 koronás kamat összege az idén Urbán Gáspár őrmesterre jutott.

— Öngyilkosság. Mócz Tivadar nagyhalmagyi gazdálkodó tegnap este felakasztotta magát. Mire ráakadtak, már meg volt halva. Tettének oka gyógyíthatatlan betegsége.

— Megégett fiú. A mácsai gróf Károlyi uradalom munkásai tegnap este kukoricatörés után máglyát raktak, hogy kukoricát süsse nek. A tűz körül ugrándozott Lupucz János munkás hat éves János nevű fia is. A kis fiú ruhája tüzet fogott s míg az égő ruhadarabokat sikerült róla letépni, addigra oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy sérüléseibe egy fél óra múlva belehalt.

— A koléra Aradon még nincs, de egy olcsó és jó bevásárlási forrás az van, és ez Korányi Jenő cipő, kalap és uri divat áruháza a Szabadságtéren.

— A legújabb női táskák. Hőrszék díszműauk valódi francia és angol illatszerek és más pipere cikkek megérkeztek, valamint fésű és kefe áruk, cócós lábtörölők, fürdő gyékények parquet kefék és beeresztő paszták legnagyobb választékban és legolcsóbban beszerezhetők Hegdüs Gyula cégnél Aradon. 4633

— Olvasóink szives figyelmébe ajánljuk Novák Rudolf fogműtermét Arad Tökölly-tér 7. szám alatt, I. emelet.

— Meglopott kereskedő. Kohn László buszáki kereskedő jelentette a rendőrségen, hogy tegnap betörték a lakásába és onnét különböző ruhaneműket elvittek. A főkapitányság Todorcszku István személyében elfogta a betörőt és letartóztatta.

— Mirjam és makzörök Kerpel Izsónál. 4689

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére — házilag — a likőraroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 4501

TARKASÁGOK.

(Jó tanács.) Két fiatal orvos évődik egymással.

— A praxisommal meg vagyok elégedve ... annyi a dolgom, hogy alig győzöm! ... Ma éjjel is ötször zavartak fel, — mondja az egyik.

— Hát akkor miért nem hintess rovarport az ágyadba, — mondja a másik.

(Jó bizonyítvány.) Egy aradi földbirtokos bérest fogad.

— Hát aztán elég erősnek érzi magát arra, hogy nálam kötelességeinek megfeleljen?

— Hogyne, kérem átoszággal! Én igen erős vagyok. A volt gazdám is úgy vágta egyszer a földhöz, hogy három oldalbordája törött bele!

(Most már érti.) Egy héraldában két asszony beszélget.

— Nem is képzeli kedves nagysád, hogy az én kis kutyám mily féltékeny természetű. Ha valaki csak megérint, vagy pláne megosókol, rögtön ugatni kezd!

— Most már értem... hát azért [nem tudunk a folytonos ugatástól egész éjszaka aludni!...

(Az első.) Egyik helybeli kereskedelmi irodában történt.

— Mondja Galgenstrick ur, miért jön ily későn az irodába? Nem szégyenli, hogy én már itt vagyok?

— Boosánatot kérek, a főnök ar mindig azt szokta mondani: „Erst komm ich“, hát nem akartam megelőzni...

SPORT.

+ Bajnoki football mérkőzés. Vasárnap délután 3 órakor tartja bajnoki football mérkőzését az Aradi A. K. a Temesvári A. Klubbal. Aradváros sportszerető közönsége már most élénken foglalkozik a kiváló sporteseményvel. A két csapat teljesen egyenlő eséllyel megy a küzdelembe és a mérkőzés eredménye bizonytalan, mindazonáltal remélhető az AAK. győzelme, mert tekintve a mérkőzés fontosságát, az AAK. vezetősége legerősebb csapatát állítja a küzdelembe. Az AAK. csapata következő összeállításban fog szerepelni: Horváth — Lengyel, Jenőffy — Pássinger, Gotsis, Bácskai — Borszék, Eisenmagen, Gancsi, Rudnyánszky, Zaránd. A bajnoki mérkőzést megelőző háromnegyed 2 órakor az AAK. II. ik az Aradi Munkás Testvér Egyesület barátságos mérkőzése, melyet a bajnoki mérkőzésre váltott jeggyel szintén meg lehet tekinteni.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Vidéki levelezőinket felkérjük, sziveskedjenek a községükben található mindennemű állami hivatalok, községi előjáróság, körjegyzőség, tanítók, lelkészek, postakezelvek stb. hivatalnokainak névsorát, valamint az ottani pénzügyesek, egyesületek, kaszinók, szövetkezetek, iparvállalatok tisztikarát a kiadóbivatallal mielőbb közölni. — Ugyazintén tisztelettel kérjük mindazokat, akik helyben a naptárra vonatkozólag a pótlás végett megküldött ívet eddig be nem küldötték, sziveskedjenek azt a naptárnak idejekorán való elkészítése érdekében sürgősen hozzánk juttatni.

VIDÉK.

Szüret Agrison. Agrisból jelentik: A hegy-község értekezletén a szőlőtulajdonosok elhatározták, hogy a szüretet Agrisban is október 9-én tartják meg. A szüreti kilátások kedvezők.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távírti tudósítás.

Budapest, szeptember 28.

Amerika 1-el olcsóbb. Kínálat mérsékelt, vételkedgyenge, 15 ezer mm. 5—10 fillérrel olcsóbb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Dél zárlat	2 órai zárlat
Buza 1911. októberre	11.66—11.67	11.70—11.71
Buza 1912. áprilisi	11.96—11.97	12.00—12.01
Rozs 1911. októberre	10.01—10.02	10.04—10.05
Tengeri 1912. májusi	8.34—8.35	8.35—8.36
Zab 1911. októberre	9.29—9.30	9.27—9.28

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

— Szeptember 29. —

Magyar aranyjárdék 4 ⁰ / ₀	110 50
Magyar koronajárdék 4 ⁰ / ₀	90 45
Magyar koronajárdék 8 ¹ / ₂ 0 ⁰ / ₀	79 75
Magy. földteherm. kötvény 4 ⁰ / ₀	91.25
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	92.50
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	216.—
Tiszasszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	155.—
Oszták járadék papírban	91.75
Oszták járadék ezüstbe	94 75
Oszták járadék aranyban	114 75
Oszták koronajárdék 4 ⁰ / ₀	91 75
1880. évi osztrák államsorsjegy	157.—
Oszták-magyar bankrészvény	19 95
Magyar hitelbank-részvény	834.—
Oszták hitelintézeti részvény	641.—
Oszták-magy.-államvasúti részvény	731.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.18
Mémet birodalmi márka	118.—
London vista	241 80
Páris vista	96. 7 ¹ / ₂
20 márkás arany	28.57

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távírti tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1911. szeptember 28.

Buza (szokvány-minőség):

76 kilogrammos	—	—	—	11:00—11:10
77	—	—	—	11:10—11:15
78	—	—	—	11:20—11:25
79	—	—	—	11:30—11:40

Buza (Temesvári keresk. ár):

75 kilogrammos	—	—	—	10:90 11:00
Rozs	—	—	—	9:30 9:40
Arpa	—	—	—	8:70 8:80
Zab	—	—	—	8:50—8:60
Tengeri	—	—	—	8:50—8:60

Kőbányai sertésplac.

— Szept. 29. —

Szeptember 27. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 162—163 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 166—168 fillér. Közép (páronként 240—280 klgr.) 172—174 fillérig.

Sertéslétszám: 1911. évi szeptember hó 25. napján volt készlet 29868 drb. — 1911. szeptember hó 26-án felhajtott 177 drb. — 1911. szeptember 26-án elszállított 191 drb. — 1911. szept. 27. napjára maradt készletben 29854 drb.

A hizott sertésüzlet irányzata: osendes.

Felelős szerkesztő:

Belgár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

A) bérlet A) bérlet

Pénteken, 1911. szeptember hó 29-én

Itt először:

Ártatlan Zsuzsika.

Operette 3 felvonásban. Irtá: May és D'Esvalières. Fordította: Mérei Adolf. Zenéjét szerette: Jean Gilbert. Karnagy: Tilger Árpád. Rendező: Polgár Sándor.

SZEMÉLYEK:

Des Aubrais	Polgár S.	Susanna, neje	Dlóssy Nusl.
Delfino, neje	Benkőné	Charncey	Kulcsar L.
Jaquelin	Nógrádi M.	Rosale, neje	H. Ferete A.
Hubert	Vass Jenő.	Alexis	Várnai Jenő.
Reneé	Huszár K.	Emil, piccolo	Benkő Gizl.
Camarell	Győző A.	Gorott	Szabó Lajos.

Kezdete este 8 órakor.

URANIA

széppénekek színház.

(Béres Simony-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma pénteken 1911. szeptember 29.

1. A szép fogorvosnő. Komikus. — 2. Albulva völgy. Természetutáni felvétel. — 3. Japán baba. Eredeti dráma. — 4. Firuli sorsjegye nyert! Kacagató. — 5. Salambo. Flaubert Gusztáv regénye után. Dráma a legnagyobb sláger kép. — 6. Berlin. Természetes — 7. Pali, mint próba mamzell. Komikus. — 8. Ha vége jó, minden jó. Életkép.

Előadások d. a. 5 órától kezdve este 11 óráig.

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér, V. hely 20 fillér.

Utolsó előadás este 11 óráig.

A hölgyek kérésnek a nézőtérben kalap nélkül megjelnek.

Az előadások tartama 2 óra.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrásy-téren új Lloyd-palotában.

Urania Magyar Tudományos Színház aradi színpadja

Ma pénteken, 1911. szeptember 29-én:

1. Nyakigláb ur szállást keres. Kacagató. — 2. Sátán csinál Humoros — 3. Lemke szabadságon. Kacagató. — 4. A falusi orvos. Remek életkép. — 5. Caen és környéke. Remek természetutáni felvétel.

5. A

jelében

6. Károly kézírata. Kacagató.

Előadások délután 6 órától.

Helyárak: Páholy ülésenként 1 kor. Zárszék 1 kor. I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél.

Saját zenekar.

Rubatár. — Buffet.

NYILTTÉR.*

Elveszett

e hó 22-én délután 3 órakor Pécskai ut 31. szám alól Szabó József 9 éves IV. osztályu tanuló fiam. Eltűnésekor fekete nadrágot, szürke kabátot és szalmakalapot fekete szalaggal viselt. A fiúnak ballábán hat ujjja van.

Akik tudnak róla, értesítsék azonnal aggódó szüleit. Arad, Pécskai-ut 31.

Szabó Ferenc,

ács- és kőmíves vállalkozó.

Aradon, Ujaradon avagy Temesváron betőtendő

4720

titkári, pénztárnoki

illetve hasonló természetű

bizalmi állásokra

ajánkozik 37 éves, róm. kath., agilis és szervezőképességű, jogvégzett uriember, ny. főtisztviselő. Nagyobb összegű óvadékkal rendelkezik.

Szíves megkereséseket ezen lap kiadóhivatala továbbít „Titkár 5000” jelige alatt.

Kerner Károly

Thököly-tér 4. sz. házban levő

üzletét megvettem.

Felkérem mindazokat, kiknek esetleg a céggel szemben követeléseik vannak, ezt október 1-ig Weitzer János-utca 15. számú üzletben jelentsék be nekem, mivel a későbbi bejelentéseket nem fogadom el. 4650

Mester József.

St-Louis 1904. világtállításon „Grand Prix”.

Jobban tisztít, mint más fémisztítók.

MEGNYILT

Arad, Szabadság-tér 18.

Maidt és Schrod

Arad, Andrásy-tér 17.

(Reinhart-ház.)

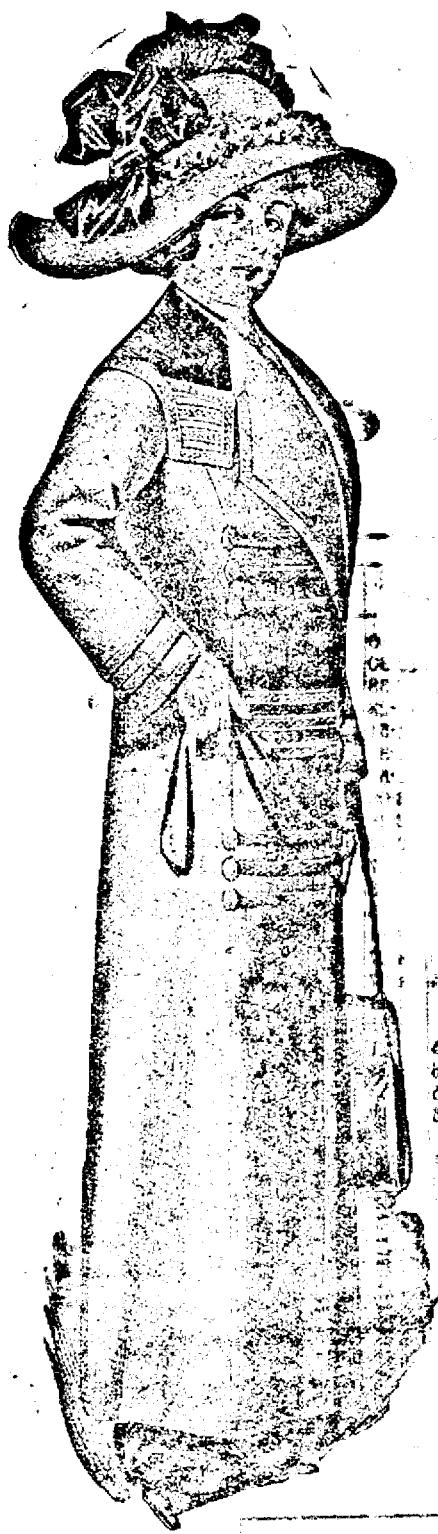
Férfi kelengye óriási választékban.

Nagy raktár nyakkendő különlegességekben — Férfi felöltők, Raglanok és gummi kabátok 30 koronától.

Intézeti fiu kelengyek dus választékban

Szabott árak! — Szolid kiszolgálás!

Városi és megyei telefon 785

Uj üzlet!

György

Menyhért

és Társa

női felöltők áruháza

8761

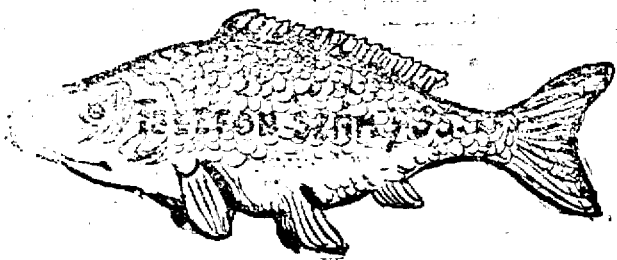
Aradon,
Andrássy-tér 8.

(Minorita-templom fő-
bejáratával szemben)

Szigoruan szabott árak!

Telefon 855. sz.

Céget nem kérem össze nem téveszteni. Kérjen árlapokat.

Városi és megyei telefon szám 735.

ILLICS SIMON

HALNAGYKERESKEDŐ

ARAD, HAL-TÉR 13 (Saját ház.)

Mindennemű magyar, orosz és romániai sóshalak legnagyobb raktára beszerzési forrása, készlete és szállítása legelőnyösebb napi árakon. Rendelés esetén pontos címet és a végállomás jelölését kérem. 4724

Céget nem kérem össze nem téveszteni. Kérjen árlapokat.

Szüreti alkalomra ajánlok:

Változatos színű szoba és szabadbani használatra

raketákat,

röpenty üket és görögtüzekeket.

Kitűnő brassói

házi sonkát,

húsos oldalast, debreceni paprikás csemege, szalonnát,
szardélyi szalámit,

friss érkezésű sajtokat,

szardíniát, olajos pisztrángot, szardellát, pácolt és mari-
nált halakat, finom bonbonokat, legolcsóbb árakban

Dürr Gusztáv

csemege, fűszer, kávé, pezsgőbor és vadkereskedés

Arad, városházzal szemben.

TELEFON SZ. 118. TELEFON SZ. 118.

Ugyanitt használt, de jókarban lévő boroshor-
dók, öt kilós szőlőskosarak olcsón eladók.

1493

????

Ön is szeret

jól és olcsón venni? Ha igen,

ugy okvetlenül keresse fel

KORÁNYI JENŐ

cipő, kalap és uri divat áruházát,

mely páratlan a jó áru és olcsó

ár tekintetében. o o o o o

Még mindig van 20000

pár cipő, kalap és divatcikk raktá-
ron mely előrehaladt sason miatt

hatalatlan olcsón kerül eladásra.

4534

Cipők már 1 kor.-tól kezdve.

POLOSKAIRTÁS JOTÁLLÁS MELLETT!

4437

Ablak, lakás, és parket tisztítási vállalatomat a leghatásosabb poloskairtással bővíttem ki. — Levél, vagy telefonmeghívásra bármikor rendelkezésére áll a n. é. közönségnek.

Telefon 789.

LOVAS KÁROLY,

Telefon 789.

Mihály-utca 86/B.

Nagyvízi társaság

Nyári menetrend.

Hírvényes 1911. május hó 1-től.

Arad-Budapest.								
Állomások	Sv.			Gy.			Tsz.	
	I-II	I	II	I-II	I	II	I-II	Sv.
Arad	5-28	6-03	8-20	11-37	4-18	4-51	9-24	9-24
Sofronya	5-37			11-53		5-08	9-33	9-33
Kürtös	5-47	6-23		12-07	4-35	5-25	10-18	10-18
Lőkősháza	5-57			12-22		5-44	10-33	10-33
Bánhidai major	6-07			12-28		5-51		
Országút	6-08					5-56		
Kétegyháza	6-10	6-47	9-03	12-38	4-59	6-08	10-49	10-49
Ujkipyös	6-11	6-48	9-04	12-46	5-00	6-23	10-57	10-57
Békés-Csaba	6-24			12-59		6-41	11-33	11-33
Békés-Földvár	6-35	7-06	9-23	1-11	5-19	6-31	11-55	11-55
Mezőberény	6-43	7-09	9-26	1-29	5-22	7-12	11-58	11-58
Gyoma	6-56			1-42	5-38	7-57	11-59	11-59
Mezőtar	6-57			1-44	5-35	7-59	11-58	11-58
Pusztá-Tenyé	7-07	7-29		1-54	5-42	8-12	12-03	12-03
Szajel	7-31	7-49	10-06	2-18	6-02	8-27	12-07	12-07
Szelenek	7-36	7-56	10-13	2-25	6-33	8-58	12-07	12-07
Pusztá-Pó	8-02	8-18	10-38	2-53	6-51	9-16	1-10	1-10
Pusztá-Tenyé	8-03	8-19	10-39	3-01	6-51	9-16	1-10	1-10
Szajel	8-27	8-34		3-22		9-23	1-12	1-12
Szelenek	8-48	8-43		3-35		10-12	1-17	1-17
Ujzászló	9-01	8-52	11-10	3-47	7-02	10-37	1-24	1-24
Táplógyörgye	9-19	9-05	11-22	4-08	7-18	10-28	2-11	2-11
Táplószőlő	9-26	9-17	11-29	4-15	7-24	1-40	2-21	2-21
Nagykátá	9-49	9-36	11-45	4-38	7-43	2-23	3-33	3-33
Táplószőlő	9-54	9-38	11-47	4-43	7-48	2-31	3-41	3-41
Táplószőlő	10-13			5-02		2-41	3-51	3-51
Nagykátá	10-27			5-17		2-51	3-51	3-51
Táplószőlő	10-51	10-13	12-15	5-44	8-21	3-17	4-27	4-27
Táplószőlő	11-08			6-02	8-39	3-37	4-47	4-47
Táplószőlő-Táplósáp	11-22	10-35	12-39	6-18	8-55	3-53	5-03	5-03
Mende	11-37			6-33		4-10	5-13	5-13
Gyömrő	11-46			6-42		4-20	5-23	5-23
Maglód	11-53		12-57	6-41	9-35	4-26	5-36	5-36
Rákos	12-17			7-07	9-21	4-50	5-50	5-50
Kóbánya fel. p. n.	12-23			7-13	9-27	5-00	5-59	5-59
Budapest k. p. n.	12-30	11-23	1-25	7-22	9-36	5-07	6-07	6-07

Budapest-Arad.								
Állomások	Sv.			Gy.			Tsz.	
	I-II	I	II	I-II	I	II	I-II	Sv.
Budapest k.p.n.	11-22	7-05	8-00	9-00	12-20	5-28	9-28	9-28
Kóbánya felső p. n.	11-55		8-11		12-30			
Rákos	11-47	7-21	8-23	2-18	12-38	5-14	9-33	9-33
Maglód	12-13	7-38	8-47		1-28	5-28	10-18	10-18
Gyömrő	12-18		8-54		1-31		10-23	10-23
Mende	12-23	7-48	9-04		1-39	5-34	10-23	10-23
Táplószőlő-Táplósáp	12-28		9-11		1-53		10-27	10-27
Táplószőlő	1-28		9-21		2-06	6-01	11-33	11-33
Nagykátá	1-33	8-19	9-41	3-04	2-28	6-11	11-33	11-33
Táplószőlő	1-33		10-00		2-47	6-11	11-33	11-33
Táplógyörgye	2-31		10-11		2-57		11-33	11-33
Ujzászló	2-31	8-50	10-25	3-34	3-13	6-39	12-17	12-17
Szelenek	2-37	8-51	10-30	3-35	3-15	6-43	12-17	12-17
Szajel	3-31	9-09	10-52	3-53	3-41	7-11	12-17	12-17
Pusztá-Tenyé	3-31		11-09	4-00	4-07	7-17	1-11	1-11
Pusztá-Pó	3-31		11-25	4-14	4-27	7-23	1-11	1-11
Mezőtar	4-12	10-18	12-05	4-45	5-21	8-12	2-18	2-18
Gyoma	4-27	10-14	12-10	4-46	5-24	8-18	2-18	2-18
Mezőberény	4-31	10-37	12-33	5-05	5-53	8-28	2-21	2-21
Békés-Csaba	5-08	10-43	12-40	5-06	6-08	8-33	2-25	2-25
Békés-Földvár	5-21		1-04		6-28	8-38	2-25	2-25
Békés-Csaba	5-27		1-13	5-34	6-44	8-43	2-25	2-25
Ujkipyös	6-08	11-21	1-28	5-47	7-34	9-13	3-21	3-21
Kétegyháza	6-44	11-28	2-05	5-57	7-51	9-20	3-21	3-21
Országút	6-59		2-17		7-51	9-20	3-21	3-21
Bánhidai major	7-12	11-41	2-29	6-15	7-59	9-26	3-21	3-21
Lőkősháza	7-13	11-42	2-34	6-17	7-59	9-26	3-21	3-21
Kürtös	7-21				8-04	9-29	3-21	3-21
Sofronya	7-26		2-51		8-04	9-29	3-21	3-21
Arad	7-34	12-06	3-05		8-11	10-03	3-21	3-21
Arad	7-49		3-15		8-11	10-03	3-21	3-21
Arad	7-59		3-29	6-15	9-38	10-25	6-02	6-02
Arad	8-13	12-24	3-29	6-15	9-38	10-25	6-02	6-02

Arad-Tévis.							
Állomások	Gy.		Sv.		Tsz.		
	I	II	I	II	I	II	Sv.
Arad ... ind.	12-32	2-14	4-04	7-08	6-32	11-15	
Óchalom ...	2-26	4-15			6-43	11-31	
Maroscsicser ...	2-37	4-24			6-52	11-43	
Győrök Més ...	2-49	4-37			7-05	12-01	
Ópálos megálló ...	2-55						
Ópálos	3-02	4-48			7-17	12-15	
Rámszabcska	3-07	4-53			7-22		
M.-Radna (6) ...	1-06	3-15	5-01	7-45	7-29	12-28	
Milova-Odv. (1) ...	1-06	3-25	5-11	7-37	7-34	12-31	
Konop		3-38	5-26		7-46	12-33	
Marosbors		3-49	5-42		7-56	1-03	
Soborsin	2-01	4-08	6-08	8-17	8-12	1-03	
Zám	2-19		7-28	9-14	8-25	2-37	
Marosallye	2-41		8-10	9-55	8-59	4-11	
Déva	3-07		8-35	10-39	9-59	5-03	
Piski (6)	3-18		9-38	10-19	10-52	5-07	
Piski (1)	3-25		9-37	10-24	11-07	6-01	
Tévisváros	3-44		9-28	10-33	11-34	6-39	
Alvincs (6)	4-15		10-33	11-37	12-20	7-23	
Alvincs (1)	4-23		10-37	11-37	12-26	7-23	
Győrök Més ... (6)	4-34		10-34	11-37	12-39	7-41	
Győrök Més ... (1)	4-36		11-03	11-33	12-46	7-43	
Tévis ... (6)	4-57		11-31	12-01	1-12	8-23	

Tévis-Arad.							
Állomások	Sv.		Gy.		Vv.		
	I	II	I	II	I	II	Vv.
Tévis ... ind.	8-16	3-51	10-57	2-05	8-51		
Szajel ... (6)	8-33	4-15	11-19	2-31	9-17		
Szajel ... (1)	8-33	4-29	11-21	2-36	9-21		
Alvincs ... (6)	8-33	4-41	11-32	2-50	9-25		
Alvincs ... (1)	8-33	4-41	11-42	2-54	9-31		
Szászváros	4-21	5-33	12-16	3-43	10-21		
Piski ... (6)	4-45	5-55	12-35	4-06	11-21		
Piski ... (1)	4-45	6-15	12-55	4-21	11-27		
Déva	5-33	6-29	1-08	4-35	11-45		
Marosallye (1) ...	5-58	7-11	1-38	5-15	12-28		
Zám	6-00		7-44	5-50	1-03		
Soborsin	4-15	6-28	8-17	6-23	1-39		
Marosbors	5-05		8-58	7-07	2-35		
Konop	5-37		9-15	7-15	2-43		
Milova-Odv.	5-37		9-25	7-27	2-55		
M.-Radna (6) ...	5-53	7-28	9-37	7-34	3-03		
M.-Radna (1) ...	6-05	7-30	9-44	7-33	3-15		
Rámszabcska	6-14		9-52	7-53	3-23		
Ópálos	6-21		10-00		3-31		
Ópálos megálló ...	6-28				3-31		
Győrök Més ... (6)	6-38		10-14	8-18	3-37		
Győrök Més ... (1)	6-53		10-25	8-28	4-37		
Maroscsicser	7-08		10-33	8-43	4-43		
Óchalom	7-08		10-33	8-43	4-43		
Arad ... (6)	7-21	10-52	4-58	8-51	4-48		

Arad-Temesvár-Józsefváros.				
Állomások	Sv.		Vv.	
	I	II	I	II
Arad ind.	6-15	12-37	4-33	7-12
Újarad	6-26	12-49	4-45	7-23
Németság	6-42	1-05	5-03	7-39
Vinga	6-55	1-18	5-19	7-52
Orczifalva	7-08	1-29	5-30	8-05
Merczfalva	7-16	1-40	5-40	8-11
Szentandrás	7-27	1-53	5-52	8-21
Temesvár-Jv.	7-44	2-10	6-12	8-31

Temesvár-Józsefváros-Arad.				
Állomások	Sv.		Vv.	
	I	II	I	II
Temesvár-Jv. ... ind.	6-00	8-50	2-24	9-28
Szentandrás	6-20	9-08	2-42	9-43
Merczfalva	6-35	9-22	2-56	10-03
Orczifalva	6-44	9-32	3-06	10-13
Vinga	6-56	9-43	3-17	10-25
Németság	7-11	9-57	3-30	10-37
Újarad	7-28	10-13	3-47	10-57
Arad	7-28	11-22	3-56	11-03

(Összetekintés nem állapították.)

Alkalmi vételek és eladások ékszertárgyakban

arany és ezüstneműekben, Arad legnagyobb
óra- és ékszerraktára

Deutsch Izidor

írás és ékszerész

Weitzer János-utca, Minorita-palota

Zálogcédulák

arany és ezüstneműk, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyakra átcsereeltetnek
TELEFON 438. TELEFON 438.

Husserl Manó

Arad, Szt.-Pál-utca 11. sz.
Telefon 348. szám.

Csatornázás és vízvezeték
szerelő bádógos. Készítmo-
dern butor veret. Fém-
csiszolás, galvanizálás.
(Nikkellezés, vörös és sár-
ga rezezés, horgonyozás,
énozás, aranyozás, ezüs-
tözés.) 3341
Galvanoplasztikai munkák

Háztartási és
pipere cikkek legolcsóbban
Vojtek és Weisz
drogueriájában
Aradon.
1487

Költözők figyelmébe!

Villamos világítás berendezéseket
csillárokkal

együtt kedvező árral feltételek
= mellett szerez és szállít =

KOCH DÁNIEL

villamoscsatlakozás és telefonberendezés vállalkozó
Arad, Deák Ferenc-utca 42.

Építetők figyelmébe!

Csobán Tivadar

építészeti irodája.

Arad, Deák Ferenc-utca 20a. sz.

Van szerencsém értesíteni az
építetők közönséget, hogy az épi-
tészeti téren mindennemű mun-
kátokat, úgymint:

tervezéseket, új építkezést,
régie épületek átalakítását

egy helyben, mint vidéken a leg-
jutányosabb árban készik.

Tisztelettel:

Csobán Tivadar,
4631 építész.

Weitzer János gép-, waggongyár és vasöntőde részvénytársaság Aradon.

MEGHIVÁS

A WEITZER JÁNOS GÉP-, WAGGONGYÁR ÉS VASÖNTŐDE
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ARADON

XIX. rendes közgyűlésére,

mely Aradon, az aradi és csanádi egyesült vasutak üléstermében

1911. évi október hó 15-én délelőtt 9 $\frac{1}{2}$ órakor fog megtartatni.

NAPIRENDE

1. Az igazgatóság jelentése az elmúlt üzleti évről, továbbá a zárszámadások és mérleg előterjesztése, valamint a felügyelő-bizottság jelentése és ezekkel kapcsolatban a mérleg megállapítása, a tiszta nyereség hovatfordítása, valamint az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére adandó felmentvény feletti határozathozatal.
2. A felügyelő-bizottság tagjainak választása az a'apszabályok 29. §-a értelmében.
3. A felügyelő-bizottság jutalomdíjának megállapítása (alapszabályok 31. §-a.)
4. Az alapszabályok 21. §-a értelmében esetleg előterjesztendő indítványok feletti határozathozatal.

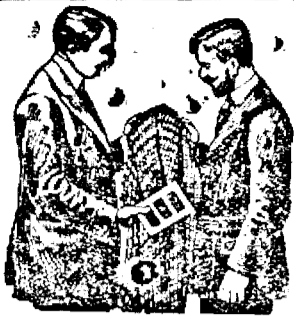
Jegyzet: Az alapszabályok 14. §-a értelmében a részvények vagy az ezekről nyilvános hitelintézetek által kiállított letéti-jegyek legalább nyolc nappal a közgyűlés előtt a következő helyeken letéteményezendők és pedig mindkét esetben egyidejűleg benyújtandó sorszámos jegyzékkel:

Aradon: az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál.

Budapesten: igazgatóságunk pénztáránál (V., Fürdő-utca 1.)

Wien-ben: Schoeller & Co. bankháznál (I., Wildpretmarkt 10.) és a K. k. priv. Allgemeine Verkehrsbank-nál (A. Wipplinger strasse 28.)

Az igazgatóság.

Brünni szövetek

uri ruhák elkészítésére legolcsóbb gyári áron kaphatók.

ETZLER és DOSTAL cégnél
BRÜNN 41. 6804

A tanítói szövetség és az állami tisztviselők egyesületének szállítója. Ha direktre a gyárból veszi a fogyasztó ezen szükségletét, sok pénzt takaríthat meg. Mindig új, modern szövetek mindenféle áron. A legkisebb méretet is küldjük.

Dus minta válasszék megtekintésre bérmentve küldeték.

Ne mulassza el!
mielőtt óra- és ékszer-

szükségletét beszerezné
felkeresni vételkény-
:: szer nélkül ::

Vogel László

művészi és ékszerész üzletét

Veszek zálogcédulát,
tört aranyat vagy más
tárgyakra becserélem.

Arad, Weitzer János-u. 6.

Új leányiskola-épület.

Egy okos fej

elsajátítja azon vívmányokat, melyekkel a tápszerkémia a háziasszonyt megajándékozta.

Dr. Oetker sütopora a 12 f. élesztő pótlásául szolgál, mellyel kuglófokat, linzi és más egyéb tortákat, valamint mindennemű süteményeket és tészta-akat lazábbakká, nagyobbakká, jobb ízűvé és könnyebben emészthetővé tesz.
Dr. Oetker pudingpora a 12 f. tejjel főzve, gyermekeknek és felnőtteknek csontot képző, egyszerű és olcsó utóledelt nyújt.
Dr. Oetker vanillinczokra a 12 f. csokoládé, tea, puding, tej, mártás és crème vanillizására szolgál és teljesen pótolja a drága vanillia-csövet. Egy csomag tartalma 2-3 jó vanillia-csőnek felel meg.

Kimerítő használati utasítás minden csomagon. Kapható minden élelmiszer üzletben, valamint drogériában. Vények ingyen.

Dr. OETKER, Baden-Wien.

455

AZ UNIO

ÉLET ÉS GYERMEK BIZTOSÍTÓ INTÉZET

aradi főügynöksége

(Szinház épületben)

ügyes szerzőt

üzlet szervező

tisztviselőket alkalmaz.

4728

Üzlet- és műhely-áthelyezés!

Értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy
vizvezeték, csatornázás és
bádógos műhelyemet

Zrinyi-utca 1. szám alól

Lovarda-utca 1. sz.
alá helyeztem át.

További szíves pártfogást kérve maradok

Teljes tisztelettel:

Citrom Adolf,

vizvezeték és csatornázás
berendező.

5377

ALAPITTATOTT 1889.

Várhoz László

uri és női cipész Arad, Weitzer János-
utca 3. sz. (Minorita-palota.)

Elvállalja minden e szakba vágó
legujabb divatszertint

férfi-, női- és gyermek-cipők

készítését fájós lábakra is, pontos
kivitelenben, jutányos árért. Készít
továbbá bármely fegyvernemhez
tartozó önkéntes urak részére elő-
írással cipőket a legjobb minőségű
bőrökből. Ortopéd-cipők és vidéki
megrendelések 24 óra alatt ké-
szülnek. A lugosi honvédezd tisz-
tikarának szállítója. B. pártfogást
kér

3951

VÁRHOL LÁSZLÓ.

Jyükszemétől

mindenki megszabadul a
Hajós-főle Anagallin hasz-
nálata által, nem piszkít,
nem ragadós, kezelése igen
egyszerű. Ára egy üvegnek utasítással együtt **70 fillér.**

Láb és kézizzadás

azonnal és teljesen
elmulik ha az izzadó
részeket „Peppo-
val ecseteljük. A
mirigyeket kiszáritja, a váladékot megszünteti és tökéletesen
szagtalanítja. -- Egy üveg ára utasítással együtt 1 korona.

Poloskák

kiirtása a legmegfelelőbb módon
és teljesen „Phenolsav“-val
eszközölhető. A butorokat nem rontja,
a poloskának még a petéit is
kiirtja. Szaga nem kellemetlen s kezelése rendkívül
egyszerű. Egy üveg ára 70 fillér.

Legjobb fekete

Hajfestő

a „MELOGEN“ Egy
pár perc alatt bármely ha-
jat vagy bajuszt a legszebb
állandó fekete színre lehet
festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára
421 **2 korona.**

Kitűnő amerikai gummi

a „NITER“ 6 darab egy
eredeti fémdobozban **2
korona.**

Fenti szerek kaphatók az egyedül készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárban ARAD,
Andrássy-tér 22. sz.
a megyeházzal szemben. —

Legolcsóbb

síremlék

mindennemű kőanyagból a
legegyszerűbb kiviteltől a
legdiszesebbig :: ::

MENRATH JÓZSEF

sírkő nagyraktár és kőfaragó
mesternél szereshető be

Aradon, József főherceg-ut 11.

(Az új evangélikus templommal szemben.)

Minden munkámért jótállás.

4427

**Ha rovatban minden más egy-
másat behatárolnak 4 fillér,
vastagabb betűkkel 3 fillér.**

APRÓ HIRDETÉSEK.

**Kiadóhivatal: Jozsef tóh. ut. 22.
Kiadóhivatali telefon: 161. sz.
Szerkesztőségi 357. sz.**

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utolványon küldendők — a szövevény a szöveg előtér — avagy levéltáblákban. Tudakozásnál a hirdetés száma mindenkor közzendő. Személyes megbeszélésnél, (a jelölt levélkelet kivétel) felvilágosításnál szolgálnak a kiadóhivatal, és esetben, vilámbélyeg szavatolással. Az apróhirdetéseket díja a származás szerinti számítású. Minden sor 4 fillér, vastagabb betűkkel 3 fillér. A legkisebb hirdetés 30 fillér. A vastagabb betűkkel kívánatok a kiadóhivatalnál megbeszélésével jelszavakkal. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatali hívatásra díjtalanul megmaradnak. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRAIG VÉTELYEK FEL.

LEVELEZÉS.

„Lilium“

kérünk 20 fillért és értelmesebb
szöveget.

Földes „Margit-puderje“

legjobb legártalmatlanabb arcz-por
doboz 1'20 4781

Hosszu téli estéket

kellemesen szeretném eltölteni,
fiatal özvegy asszony, vagy leánya
társaságában. Találkát és ismertető
jellel megjelölt levelet „Rövid az
élet“ jellegére a kiadóba kér egy
ari fia. 5111

Angol és francia

illatszerek, pouderek, szappanok,
fésűk, hajtűk és hajkefék dus vá-
lasztékban. Hanzu Nestor, Vörös-
kereszt Drogeria. 3621

„Virt 14 1/2“

Kívánt helyen levele van.

Ha nem tud aludni

ne Bromot, de Vojtek és Weisz
hirneves rovarparát vegye. II-3826

„Szükség törvényt bont“

eligének a kívánt helyen levele
van „Carmentól“-tól. Sürgősen
vagye át.

Egy kísérlet

Legendő hozzá, hogy a „Mimosa“-
tej-crém csodás arczfinomító hatá-
sáról meggyőződjön. Egy tégely ára
1 korona. Egy drb. szappan 70
fillér. Hanzu Nestor, Vöröskereszt
Drogeria. 3621

„Jolly“-nak

vélt ment „Bobytól“ a kívánt
helyre. 4780

„Lepke szárny“-tól

vélt ment „Mimozának“

6 drb. eredeti

Angol gummi óvszer 2 kor. Földes
elemennél. 4781

KIADÓ LAKÁS.

4 szoba-

füdő- és fürdőszobából és minden hoz-
zártartozókkal együtt,
szobákban álló lakás Batthyány-
utca 88/a. szám alatt november
1-től kiadó. Bővebbet a házmes-
ternél. 4365

2 szobás utcai lakás,

minden hozzátartozókkal együtt,
november 1-re kiadó, Aranykéz-
utca 20. szám alatt.

Kiadó

egy külön bejárata butorozott
lakás október 1-re, Kazinczy-utca
22. szám. 4726

2 szobából

álló utcai garzon lakás azonnal ki-
adó, Teleky-utca 26. sz. 4729

Fényes parket

nyerhető Vojtek és Weisz hirneves
parket-viasz használatával. II-3326

ÜZLETEK.

Fűszer- és terményüzlet,

mely 12 éve fennáll, szép beren-
dezéssel állásnyerés folytán átadó.
Egy fűszerüzlet berendezést külön-
állóan azonnal veszek. Czim a ki-
adóhivatalban.

Elutazás miatt

eladó egy jóforgalmu szatósüzlet.
B.-Határ u. 4. 4727

VÉTEL ÉS ELADÁS.

**HA venni, vagy eladni
akar, a legcélszerűbb, ha
az Aradi Közlöny apró-
hirdetéseinek „Vétel és
eladás“ rovatát használja**

Aradi Cipőzések

Termelő Szövetkezete fióközlete:
Csermón, Weinberger Menyhért. 3451

Frisa libászir

köser kapható nagyban és kicsiny-
ben Weisz vendéglősnél Forrai-
utca, gróf Nádasdy-palota. 4629

Likőr aromák

mindenfélé legfinomabb kávéházi
likőrök előállítására Vojtek és
Weisznál. II-3529

200—250 hektó I. ma

minőségű és elismert jó ujbör el-
adó. Értekezhetni: Berán Antal
és Fia butorüzletében Arad, Sza-
badtság-tér 20. 4681

Eladó

148 drb. anya birka és 4 drb. kos.
Sárik Józsefnél Szapárliget, Arad-
megye. 4645

Szüretli idényre ajánlok

csabai kolbászt, 4 3'80 f. bér-
mentve. Garai Károly, Aradon.
4718

Karácsonyról

visszamaradt legdivatosabb doboz
levélpapírok teljesen ép dobozok-
ban 25% engedménnyel lesznek
kiárultva Inusz I. és Fia könyv
és papirkereskedésében Andrassy-
tér 16. Maurer-féle kilométer auto-
mobil- és kerékpár térkép ára 60
fillér. 555

Özv. Mandi Mihályné

világosi 11 holdas szőlőtermése
október hó 1-én d. u. 2 órakor
a helyszínen önkéntes árverésen
el fog adatni. Kiküldési ár 7000
korona. Bánatpénz 1000 korona.
Présház, valamint szüretelési esz-
közök vevőnek rendelkezésére nem
állanak. Bővebb felvilágosítással
szolgál Wiesenmayer János
Ujszentanna 747. 4647

Eladó 4719

egy pár kifogástalan kocsiló. Bő-
vebb felvilágosítás nyerhető Ná-
dasdi palotában a házfelügyelőnél.

Megérkeztek!

Legújabb mióttju remek diaphanie-
ablakdíszek, ugyszintén lámpa-
ernyők. Ugyanitt kapható a Képes
Hét című új folyóirat, számonként
házhöz szállítva 20 filléért. —
Krausz Paulin, színházépület. Te-
lefon 511. 4481

Zsidó

ünnepi imakönyvek és az összes
szertartási cikkek kaphatók Pichler
Sándor papir- és írószerrüzletében
Arad, Szabadság-tér 1. 2551

Mosó dolain blonsek

1'45 árban minden színben és
nagyban kaphatók Hoffmann
Sándor cégnél. Arad, színház épület
Vidéki rendelésnél szín és bőség
megjelölése elegendő, meg nem
felelés esetén kicsarélteik. Ügyes
kirakat rendező segéd ajánlatát
kérem. 1941

Legfinomabb csomage szőlőt

(chasselac, passatutti, muskotály)
ajánl: Hámory gazdaság, Arad,
Deák Ferenc-utca 3. sz. 4577

A világhírű amerikai

„Vera“ cipők Aradon egyedül
Buchsbaum és Társa cégnél sze-
rezhetők be, kinek sikerült az
egyedárusítást urak, hölgyek és
gyermekek részére megszerezni.
1921

Poloskák

és azok petéinek biztos kiirtására
Radical poloskairtó folyadékot hasz-
nálnon. Egy üveg 60 fill. Hanzu
Nestor Vöröskereszt Drogeria. 3621

Női kiegészítők,

hajtűk, legújabb, legdivatosabb
mintákban Vojtek és Weisznál.
II-3829

ALKALMAZÁST NYER.

**AKINEK alkalmazottra
van szüksége, a leggyor-
sabban ér el eredményt,
ha az Aradi Közlöny
apró hirdetéseinek „Al-
kalmazást nyer“ című
rovatában hirdeti.**

Irodai teendőkben jártas
könyvelőt keresek. Cim a kiadó-
ban. 4701

Könyvvezető

fiatalabb erő, kerestetik aradi
nagykereskedésbe. Ajánlatok „Fű-
szerüzlet“ jellegére a kiadóhiva-
talba keretnek. 4714

**Azonnali belépésre
keresek**

**I fűszer- és I vas-
szakmában jártas
kereskedő segédet.**

Román nyelv ismerete
szükséges. 4721

**Kugel Sándor,
Br. ad.
(Hunyadmegye)**

**Azonnali belépésre
kerestetik két**

**ügyes segéd,
egy fűszer- és egy
vas-szakmabeli.**

**Ugyanott egy
tanuló
felvétetik.**

**HIRSCHMANN MÁRK,
Soborsin. 4710**

Haan rovában minden más egy-
mért beírásának ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 5 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József főherceg utca 22.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztésig: 257. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta útvályaon küldendők — a melynyen a műveg előér — avagy levélbályogokban. Tudakozódással a hirdetés száma mindenkor kiküldés.
Levélbeli megkötéseknél, (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosításni szolgál a kiadóhivatal, az esetben, választékosan esztelené. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számított. Minden sor 4 fillér, vastagabb betűkkel 5 fillér. A legkisebb hirdetés 50 fillér. A kisértatban előhuzással jelzandók. Az apró hirdetések 4 óra szentendők. A hirdetés a kiadóhivatali.
Kiváratra díjtalanul megszerkeszt. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRAIG VÁTEKNEK FEL.

KÜLÖNFÉLE.

Szagos lesz az utca

amerre jár, ha mosdó szappanját Vojtek és Weisznál vásárolja; 6 darab 1 korona. II-3820

Ügyes kárpitos

ajánlkozik e szakmába bármily kárpitos munkák pontos és kitünő elvégzésére, ugy saját műhelyében, mint házakhoz is, legolcsóbb árak mellett. Vidékre árfelemelés nélkül. Stáhl M., Csernovits Péter-utca 8. sz. 2287

Dr. Schweimmer tanár

hintő pora szárít, szagtalanít egy felnötteknek mint kisedeknek legjobb, 70 fillér Földes Kelemennél. 4781

Szprügyártáshoz

kisebb tőkével társ kerestetik elsőrendű összeköttetésekkel bíró szakember által. Igen jó jövedelem biztosítva, risikó nélkül. 4722

Gyomán

a főtéren egy gyönyörű szép üzlethelyiség rőfös és divatárának kiadó. Ugyanottan teljes hozzávaló berendezés eladó. Bővebbet Beck Mórnál Kisjenőn. 4727

Elegáns

bérautók

turára, napra, órára Deák Ferenc-utca 8. sz. Telefon 816. 2728

Épület és díszmübadogos

munkákat legjutányosabban készít egy helyben, mint vidéken Diamant Jenő Weitzer- és Kazincy-utca sarkán (Polgári iskolával szemben.) 3681

Kerékpáros

Gyorsfutár Vállalat ::

Telefon 848.

Iroda: Atzél Péter-utca 1. szám. (Zrinyi-utcai oldalon.) 8412

Férges baromfiak

megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi féreg porától. II-3506

Csillárok,

Villamos felszerelések legolcsóbban

Diamant-nál

Atzél Péter-utca 2. (az udvarban)

Andrássy-tér 8. számú

házban egy

üzlethelyiség

— különösen dohánytőzsdének alkalmas — folyó évi november hó 1-ére

kiadó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában, József főherceg-ut 22.

Férges baromfi ólak

teljesen megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi-féregpusztító szerétől. Siker garantírozva. II-4880

„ENGLISH HOUSE”

uj angol uri szabóság

ARADON.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy ARADON, Deák Ferenc-ut., Fehér Kereszt épületében a mai kor igényeinek teljesen megfelelő modern angol

szabászati műtermet

nyitottam. — Módomban áll a nagyérdemű közönséget izlés, szabás, jutányos árak és előnyös fizetési feltételekkel a legpon-
tosabban kiszolgálni. 4627

A nagyérdemű közönség szives partfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Wertheim Jenő „ENGLISH HOUSE”
uri szabóság

Arad, Fehér Kereszt épületében.

4147

Női felöltők

Óriási választék legujabb őszi és téli újdonságokban.

Legujabb angol felöltők,
divatkabátok,
plüsch kabátok,
női bundák,
costümök,
leány- és gyermek felöltők,

gyermek ruhák,
kész aljak,
jupponok,
divat bluzok,
gyászruhák, gyászbluzok,
Jutányos szabott árak.

Radó Gyula

uj divatáruháza Arad, Andrássy-tér. (Weitzer-u. sarok.) Telefon 238.